

Iedereen
telt mee!

ETHOS

 Kansfonds
geven om
een ander

 HOGESCHOOL
UTRECHT

Telling van dak- en thuisloosheid in regio Brabant Noordoost-Oost

Colofon

De ETHOS telling is een initiatief van Hogeschool Utrecht en Kansfonds.

Met medewerking van

Regio Brabant Noordoost-Oost

Lokale coördinatie van de telling door Anneke Nuijten

Uitvoering

Hogeschool Utrecht, Lectoraat Wonen en Welzijn

Auteurs

Drs. Sandra Schel

Drs. Marte Kuijpers

Drs. Dorieke Wewerinke

Drs. Annabel Scheepers

Mr. Jan de Vries

Dr. Lia van Doorn

In samenwerking met

KU Leuven: Prof. Dr. Koen Hermans, Drs. Nana Mertens en Drs. Evelien Demaerschalk

Financier

Kansfonds (coördinatie door Willem van Sermondt en Esther Vogel)

Vormgeving

Dieke van Ewijk

Marieke Odekerken (fotografie)

Datum publicatie: 5 oktober 2023

Woord van dank:

Onze dank gaat uit naar alle mensen die deze telling mogelijk hebben gemaakt: medewerkers van de gemeenten in de regio, leden van de lokale werkgroep, medewerkers van de telorganisaties, leden van de begeleidingscommissie en leden van de landelijke adviesraad.

Bronvermelding bij gebruik van deze rapportage:

Schel, S., Kuijpers, M., Wewerinke, D., Scheepers, A., De Vries, J. & Van Doorn, L. (2023). *Iedereen telt mee. Resultaten eerste ETHOS telling van dak- en thuisloosheid in regio Brabant Noordoost-Oost*. Utrecht: Hogeschool Utrecht.

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1 Inleiding.....	6
1.1 Aanleiding voor de telling.....	6
1.2 Noodzaak tot andere telling van dakloosheid in Nederland.....	6
1.3 De ETHOS-Light definitie	8
1.4 Leeswijzer	9
Hoofdstuk 2 Telmethode.....	11
2.1 Onderzoeksmethode.....	11
2.2 Afbakening van de doelgroep	12
2.3 Onderzoeksprocedure.....	13
2.4 Invullen van de vragenlijst.....	14
2.5 Voorkomen van dubbeltellingen	14
2.6 Organisatie van de telling.....	14
2.7 Deelnemende organisaties.....	16
2.8 Non respons	17
2.9 Betrouwbaarheid van de resultaten	17
Hoofdstuk 3 Algemene resultaten van de telling	20
3.1 Het aantal dak- en thuisloze mensen in regio Brabant Noordoost-Oost	20
3.1.1 In openbare ruimte.....	21
3.1.2 In noodopvang.....	21
3.1.3 In tijdelijk opvang voor dak- en thuisloze mensen	21
3.1.4 In een instelling	21
3.1.5 In niet-conventionele woonruimte	22
3.1.6 Bij familie en vrienden	23
3.1.7 Dreigende huisuitzetting	23
3.1.8 Verblijfplaats 2-16 mei	23
3.1.9 Verblijfsituatie 15-16 mei vergeleken met de verblijfsituatie(s) van 2-16 mei	24
3.1.10 Aantal dak- en thuisloze volwassenen en kinderen per gemeente	25
3.2 De profielkenmerken van de getelde dak- en thuisloze mensen.....	27
3.2.1 Geslacht.....	27
3.2.2 Leeftijd.....	27
3.2.3 Nationaliteit en geboorteland.....	29
3.2.4 Samenstelling huishouden	30
3.2.5 Gezondheid.....	33
3.2.6 Verleden in een instelling.....	35
3.2.7 Inkomstenbronnen	35
3.2.8 Actieve begeleiding	37

3.2.9 Briefadres	38
3.2.10 Aanleiding(en) voor dak- en thuisloosheid.....	39
3.2.11 Duur van dak- en thuisloosheid.....	40
Hoofdstuk 4 Enkele groepen uitgelicht	43
4.1 Alleenstaande minderjarige kinderen	43
4.2 Direct en indirect betrokken kinderen	43
4.2.1 Direct betrokken kinderen	44
4.2.2 Indirect betrokken minderjarige kinderen.....	45
4.3 Dak- en thuisloze jongeren (18-27 jaar)	47
4.4 Dak- en thuisloze vrouwen.....	48
4.5 Personen die langer dan 2 jaar dak- of thuisloos zijn.....	51
4.6 Dak- en thuisloze personen van 65 jaar en ouder.....	53
Hoofdstuk 5 Samenvatting en conclusies	55
5.1 Samenvatting.....	55
5.1.1 Eerste telling aan de hand van de ETHOS-Light definitie	55
5.1.2 Het aantal dak- en thuisloze mensen in regio Brabant Noordoost-Oost	55
5.1.3 Profielkenmerken van de getelde dak- en thuisloze mensen	56
5.2 Conclusies.....	56
5.2.1 Grote diversiteit aan dak- en thuisloze personen.....	56
5.2.2 Veel verschillende leefsituaties van dak- en thuisloosheid.....	57
5.2.3 Dak- en thuisloosheid treft veel kinderen.....	57
5.2.4 Aantal dak- en thuisloze jongeren is hoog	57
5.2.5 Dak- en thuisloosheid komt overal voor.....	57
5.3 Terugblik op de eerste ETHOS telling in Nederland	58
Hoofdstuk 6 Blik op de toekomst	61
6.1 Van tellen naar oplossen.....	61
6.2 Tweede telronde (2024).....	61
Referenties	63
Bijlagen.....	72
Bijlage 1: ETHOS-classificatie.....	72
Bijlage 2: ETHOS-Light.....	73
Bijlage 3: Deelnemende diensten en (sub)organisaties	74

Hoofdstuk 1

Inleiding

> 1.1 Aanleiding voor de telling

> 1.2 Noodzaak tot een andere telling van dakloosheid in Nederland

---

> 1.3 De ETHOS-Light definitie

> 1.4 Leeswijzer

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Aanleiding voor de telling

De Nederlandse overheid stelt zich als doel om dakloosheid volledig uit te bannen vóór 2030 (Ministerie van BZK, Ministerie van SZW & Ministerie van VWS, 2022). Om dit doel te bereiken zijn gegevens over de aard en omvang van dak- en thuisloosheid in Nederland van cruciaal belang. Hoeveel mensen er dak- en thuisloos zijn in Nederland is echter niet duidelijk. Ook is niet bekend wat hun kenmerken en leefsituaties zijn. In het recent verschenen *Nationaal Actieplan Dakloosheid: Eerst een Thuis (2023-2030)* wordt gewezen op het belang van betere monitoring van dakloosheid, zodat er gericht kan worden gestuurd aan de hand van kwantitatieve gegevens. De huidige monitoring van dakloosheid in Nederland biedt hiertoe onvoldoende mogelijkheden (Ministerie van BZK, Ministerie van SZW & Ministerie van VWS, 2022).

Om beter zicht te krijgen op de werkelijke aard en omvang van dak- en thuisloosheid voerde Hogeschool Utrecht in samenwerking met Kansfonds een telonderzoek uit in twee regio's in Noordoost-Brabant: regio Meierij en Bommelerwaard met centrumgemeente 's-Hertogenbosch en regio Brabant Noordoost-Oost met centrumgemeente Oss. Hierbij werd gebruik gemaakt van een voor Nederland nieuwe definitie van dakloosheid, de ETHOS-Light classificatie, en van een nieuwe telmethode. Dit rapport bevat de resultaten van de telling die plaatsvond op 16 mei 2023 in regio Brabant Noordoost-Oost. De telling is uitgevoerd in nauwe samenwerking met de gemeenten die onderdeel uitmaken van deze regio: Bernheze, Boekel, Land van Cuijk, Maashorst en Oss.

Het onderzoeksteam van Hogeschool Utrecht werd ondersteund door het onderzoeksteam van de Katholieke Universiteit Leuven dat de toegepaste telmethode ontwikkelde. Dit onderzoeksteam, onder leiding van prof. dr. Koen Hermans, past de telmethode inmiddels een aantal jaar met succes toe in een groot aantal Belgische regio's. Met hun toestemming pasten wij deze methode nu voor het eerst in Nederland toe.

Met het uitvoeren van de telling geven de gemeenten in regio Brabant Noordoost-Oost, Hogeschool Utrecht en Kansfonds een impuls aan het in kaart brengen van dak- en thuisloosheid in Nederland. De betrokken gemeenten hebben de ambitie om dak- en thuisloosheid in hun regio's gedegen aan te pakken. Zij willen hun beleid gericht op preventie en aanpak van dakloosheid baseren op concrete cijfers en profielkenmerken van dak- en thuisloze mensen in hun regio.

1.2 Noodzaak tot andere telling van dakloosheid in Nederland

In Nederland wordt dakloosheid op verschillende manieren in kaart gebracht. De methoden die hierbij gebruikt worden, kennen echter veel beperkingen. Daardoor wordt niet de gehele populatie in kaart gebracht en is het niet mogelijk om een goed beeld te krijgen van dak- en thuisloosheid op gemeentelijk niveau. Hierdoor kan geen goed beleid worden gemaakt gericht op het voorkomen en uitbannen van dak- en thuisloosheid. De in Nederland gebruikte methoden voor het meten van dakloosheid worden hierna omschreven.

Monitoring op landelijk niveau

Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) brengt het aantal dakloze mensen in Nederland sinds 2009 in kaart door middel van een prevalentieschatting. Het CBS werkt daarbij met de zogeheten 'vangst-hervangst' methode. Hierbij maakt het CBS gebruik van verschillende registratiesystemen: registraties van mensen die een postadres hebben in de laagdrempelige opvang voor dakloze mensen, registraties van mensen die een uitkering krijgen en geen vaste woon- of verblijfplaats hebben, en registraties van een van de drie reclasseringsorganisaties in Nederland (CBS, 2023a)

De genoemde registers zijn allemaal gekoppeld aan de Basisregistratie Personen (BRP) en ze overlappen gedeeltelijk: sommige personen staan geregistreerd in meer dan één van deze systemen. Het CBS gaat er van uit dat er ook dakloze personen zijn die niet in de registraties voorkomen. Daarom telt het CBS niet alleen de personen die zij in de registraties tegenkomen, maar doet het CBS ook een bijschatting. Deze bijschatting wordt gemaakt op basis van de gevonden overlap tussen de genoemde registers (CBS, 2023a; Oostveen, 2019).

Monitoring op gemeentelijk niveau

Op gemeentelijk niveau monitoren gemeenten het aantal dakloze mensen in hun gemeente of regio. Dat doen zij via de Monitor Dakloosheid die onderdeel uitmaakt van het monitoringssysteem van gemeenten, de Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein (GMSD). De monitor is opgezet door de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en het CBS en het doel van de monitor is om gemeenten te helpen beleidsinformatie over het sociaal domein te verkrijgen. Gemeenten die aan de GMSD willen deelnemen, leveren hiervoor data aan bij het CBS. (CBS, z.d.). Bij de cijfers die de monitor genereert gaat het om werkelijke aantallen en niet om een schatting (VNG, 2022). Een deel van de gemeenten hanteert ook een eigen monitoringssysteem dat voornamelijk gebaseerd is op registraties van opvangorganisaties en de gemeentelijke toegang.

Beperkt zicht op de groep dak- en thuisloze mensen, hun levenssituaties en kenmerken

De afgelopen jaren is er regelmatig kritiek geuit op de huidige monitoring van dak- en thuisloosheid in Nederland (zie Akkermans, 2020; Schel et al., 2023; De Jonge, 2021; Huber et al., 2022; VNG, 2022; Ministerie van BZK, Ministerie van SZW & Ministerie van VWS, 2022). Deze kritiek komt vanuit onderzoekers, ministeries en de branchevereniging van maatschappelijke opvangvoorzieningen en behelst voornamelijk de volgende punten:

1) Beperkte definitie

De schattingsmethode van het CBS is opgezet om feitelijke dakloosheid te meten. Onder de CBS-definitie van feitelijke dakloosheid vallen mensen die leven op straat of in de openbare ruimte, mensen die kortdurend gebruik maken van de nachtopvang of laagdrempelige opvang en personen zonder vaste verblijfplaats die op niet-structurele basis bij vrienden of familie slapen en niet weten waar ze de volgende nacht zullen verblijven (CBS, 2023a). Mensen die verblijven in tijdelijke opvangvoorzieningen van de maatschappelijke opvang (ook wel residentiele opvang genoemd) en mensen in de vrouwenopvang vallen buiten deze definitie (CBS, 2023a). Tot dit jaar vielen ook mensen die verblijven op plekken die niet geschikt zijn voor bewoning (niet-conventionele woonplekken) buiten de definitie van het CBS. In de monitoring over het jaar 2022, die in september 2023 verscheen, geeft het CBS aan dat mensen die wonen op plekken die niet geschikt zijn voor bewoning nu wel onder hun definitie van dakloosheid vallen en dat ook deze mensen in de CBS-cijfers zijn meegenomen (CBS, 2023b). Het is moeilijk na te gaan wat de impact is van de nieuwe, bredere definitie van het CBS, aangezien de onderzoeksmethode en de registers die gebruikt worden niet veranderd zijn. Ook de GMSD neemt diverse groepen dak- en thuisloze personen niet mee in hun monitor. Bij de GMSD worden mensen in tijdelijke opvangvoorzieningen wel meegeteld, maar bewoners van de vrouwenopvang niet. Mensen die verblijven op plekken die niet bedoeld zijn voor bewoning (niet-conventionele woonplekken) vallen buiten de definitie van de GMSD.

2) Uitgaan van registratiesystemen geeft een beperkt beeld

Het monitoren van dakloosheid aan de hand van registratiesystemen zorgt voor een aantal problemen. In de eerste plaats geven registratiesystemen vooral inzicht in personen die verblijven in de openbare ruimte en de (nood)opvang, en in beperkte mate in mensen die verblijven bij vrienden, familie of derden. Mensen in andere levenssituaties van dakloosheid en mensen die door de gemeente als te zelfredzaam worden geacht, blijven daarmee buiten beeld (De Jonge, 2021; Huber et al., 2022). In de tweede plaats kunnen in de schattingen van het CBS alleen personen worden meegenomen die kans maken om in de genoemde

registratiesystemen voor te komen. Personen onder de 18 jaar, personen boven de 65 jaar en personen zonder verblijfsdocumenten komen niet voor in de registratiesystemen waarop het CBS haar schatting baseert. Deze groepen worden daardoor niet meegenomen in de schattingen van het CBS. Bij de GMSD worden mensen zonder verblijfsdocumenten en mensen die jonger zijn dan 18 jaar ook niet meegenomen (VNG, 2022). Een derde beperking van het monitoren aan de hand van registraties is dat deze methode niet gendersensitief is. Dit komt omdat vrouwen minder vaak in de openbare ruimte en in de (nood)opvang verblijven. Daardoor blijft dakloosheid bij vrouwen onderbelicht (Akkermans, 2020).

3) Geen zicht op reële aantallen op gemeentelijk niveau

Bij gemeenten is er behoefte aan inzicht in de aard en omvang van dakloosheid op gemeentelijk niveau. De schattingen van het CBS geven alleen inzicht in de aantallen op landelijk niveau en zijn niet geschikt om inzicht te krijgen in het aantal dakloze mensen per gemeente of regio (Ministerie van BZK, Ministerie van SZW & Ministerie van VWS, 2022). Met de GMSD is het momenteel voor de meeste gemeenten alleen mogelijk om mensen in de noodopvang en mensen in een tijdelijke opvang voor dakloze mensen te tellen (Ministerie van BZK, Ministerie van SZW & Ministerie van VWS, 2022, VNG, 2022). Daardoor ontbreekt het zicht op de werkelijke aard en omvang van dakloosheid op gemeentelijk niveau.

Oproep tot het gebruik van een bredere definitie

In 2019 concludeerde de Europese Commissie al dat Nederland een te beperkte en smalle definitie van dakloosheid hanteert, dat Nederland dakloosheid onvoldoende regelmatig monitort en dat de werkelijke aantallen dakloze mensen in Nederland niet goed in beeld zijn (Oostveen, 2019). Het recent gelanceerde *Nationaal Actieplan Dakloosheid: Eerst een Thuis (2023-2030)* erkent dat een brede definitie van dakloosheid noodzakelijk is voor de ontwikkeling van effectief beleid om dakloosheid te voorkomen en te beëindigen. Het nieuwe Actieplan zet dan ook in op het gebruik van de Europese ETHOS-Light classificatie, omdat het beter aansluit bij de actuele situaties van dakloosheid in Nederland en het daarmee hun visie op preventief beleid en het uitgangspunt van stabiele huisvesting ondersteunt (Ministerie van BZK, Ministerie van SZW & Ministerie van VWS, 2022). ETHOS-Light wordt in het Actieplan genoemd als meest bruikbare definitie voor het in kaart brengen van dakloosheid. In de volgende paragraaf wordt de ETHOS-Light classificatie nader toegelicht.

1.3 De ETHOS-Light definitie

De ETHOS-Light classificatie wordt binnen de Europese Unie en door vooraanstaande onderzoekers in Europa gezien als de best onderbouwde manier om dakloosheid te meten (Edgar, 2012; Baptista & Marlier, 2019). ETHOS staat voor 'European Typology of Homelessness and Housing Exclusion' en definieert dakloosheid als een gebrek aan volwaardige huisvesting. De brede ETHOS classificatie bestaat uit dertien operationele categorieën die een onvolwaardige huisvestingssituatie beschrijven. Deze zijn onderverdeeld in vier conceptuele categorieën: dakloosheid, thuisloosheid, onveilige huisvesting en onbehoorlijke huisvesting (FEANTSA, 2005; zie ook Bijlage 1). Voor het meten van dakloosheid werd in 2006 een afgeslankte versie geïntroduceerd: ETHOS-Light (zie kader). Deze versie omvat zes van de dertien categorieën van de brede ETHOS classificatie en geldt als een minimale classificatie van dakloosheid. Alle mensen die geen eigen (t)huis hebben kunnen hiermee in beeld worden gebracht (FEANTSA, 2018; zie ook Bijlage 2).

De ETHOS-Light definitie sluit goed aan bij het feit dat de verblijfssituatie van dak- en thuisloze mensen vaak wisselt. Mensen verblijven bijvoorbeeld (noodgedwongen) afwisselend tijdelijk bij vrienden, in vakantieverblijven, in de noodopvang of op straat (Schel et al., 2023). Uit onderzoek blijkt dat een huisuitzetting een belangrijke route is naar dakloosheid (Al Shamma et al., 2015). Om die reden heeft het onderzoeksteam van de Katholieke Universiteit Leuven een zevende categorie aan de classificatie toegevoegd: mensen die hun woning binnen een maand moeten verlaten zonder dat zij zicht hebben op een passende woonoplossing (Hermans et al., 2021). Met de ETHOS-Light definitie kan naast zichtbare

dakloosheid ook verborgen dakloosheid in beeld worden gebracht, met name onder mensen die verblijven bij vrienden, familie of derden en onder mensen die verblijven in een niet-conventionele woonplek, zoals een auto, stacaravan, schuur of woning zonder basisvoorzieningen.

ETHOS-Light categorieën + dreigende huisuitzetting

1. Mensen die leven in de openbare ruimte
2. Mensen in de noodopvang
3. Mensen in tijdelijke opvang voor dakloze mensen
4. Mensen die een instelling verlaten zonder vervolghuisvesting en mensen die langer in een instelling verblijven wegens gebrek aan passende vervolghuisvesting
5. Mensen in niet-conventionele woonplekken vanwege een gebrek aan passende huisvesting
6. Mensen die tijdelijk verblijven bij familie, vrienden of derden
- + Mensen met een dreigende huisuitzetting zonder passende vervolghuisvesting

De ETHOS-Light definitie van dak- en thuisloosheid was leidend bij de telling die in regio Brabant Noordoost-Oost werd uitgevoerd. Het is voor het eerst dat er een telling van dak- en thuisloosheid is uitgevoerd in Nederland aan de hand van ETHOS-Light. Omdat bij de ETHOS-Light definitie de leefsituatie centraal staat, wordt iedereen die zich bevindt in een leefsituatie die valt onder de ETHOS-Light categorieën beschouwd als dak- of thuisloos. Daarbij maakt het niet uit welke status mensen hebben voor de wet en voor beleid. Concepten als wettelijke verblijfsstatus, regiobinding en recht op voorzieningen spelen geen rol in de telling.

1.4 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 van dit rapport geeft een beschrijving van de telmethode. Hoofdstuk 3 geeft de resultaten van de telling weer. Hoofdstuk 4 licht enkele groepen uit en hoofdstuk 5 geeft een samenvatting en beschrijft de belangrijkste conclusies van het onderzoek. In hoofdstuk 6 blikken we vooruit op de toekomst.

Hoofdstuk 2

Telmethode

> 2.1 Onderzoeksmethode

> 2.2 Afbakening van de doelgroep

> 2.3 Onderzoeksprocedure

> 2.4 Invullen van de vragenlijst

> 2.5 Voorkomen van dubbeltellingen

> 2.6 Organisatie van de telling

> 2.7 Deelnemende organisaties

> 2.8 Non respons

> 2.9 Betrouwbaarheid van de resultaten

Hoofdstuk 2   Telmethode

Het doel van dit onderzoek is om inzicht te krijgen in de aard en omvang van dak- en thuisloosheid in regio Brabant Noordoost-Oost door middel van een regionale telling van dak- en thuisloosheid. De volgende twee onderzoeksvragen staan daarbij centraal:

- 1) Hoeveel personen zijn dak- of thuisloos in regio Brabant Noordoost-Oost en in welke leefsituatie bevinden deze personen zich?
- 2) Wat is het profiel van de dak- en thuisloze personen in regio Brabant Noordoost-Oost?

2.1 Onderzoeksmethode

Om bovenstaande onderzoeksvragen te beantwoorden is er gebruik gemaakt van een ‘point in time telling’. Bij een ‘point in time’ telling wordt op een bepaald moment (dag of week) een telling georganiseerd in een geografisch afgebakend gebied (Hermans et al., 2021). Er zijn verschillende manieren om een ‘point in time’ telling uit te voeren. De methode die door ons werd toegepast vertrekt vanuit een intensieve samenwerking met alle organisaties die met dak- en thuisloze personen in contact komen. Op één specifieke dag vullen medewerkers van deze organisaties voor alle personen in een leefsituatie van dak- en thuisloosheid een vragenlijst in met vragen over de leefsituatie en over diverse kenmerken van de personen die geteld worden. De betrokkenheid van een onafhankelijke onderzoeksinstelling is van belang om de privacy van de getelde personen te garanderen.

Er is bij deze telling bewust gekozen voor het werken met een vragenlijst, omdat dit een middel is om ook profielkenmerken in kaart te kunnen brengen. Zicht op profielkenmerken stelt gemeenten in staat om gericht beleid te ontwikkelen om dak- en thuisloosheid te voorkomen en terug te dringen (Wewerinke et al., 2023). Dat beleid kan zich bijvoorbeeld richten op specifieke groepen of op specifieke leefsituaties. Door alle organisaties te betrekken die in contact staan met dak- en thuisloze personen, dus niet alleen de organisaties die zich specifiek op deze groep richten, komt ook verborgen dak- en thuisloosheid zoveel mogelijk in beeld. Omdat deze organisaties in aanloop naar de telling intensief samenwerken, groeide hun kennis over de problematiek van dak- en thuisloosheid en hun inzicht in hoe zij kunnen bijdragen aan een betere ondersteuning van dak- en thuisloze mensen. De ervaring leert dat dit proces leidt tot meer draagvlak voor een gezamenlijke aanpak van dak- en thuisloosheid in de regio waar de telling plaatsvindt (Vermeir & Samyn, 2021).

Een beperking van de gehanteerde methode is dat een ‘point in time’ telling minder goed in staat is om inzicht te geven in de dynamiek van dak- en thuisloosheid. Dit komt omdat er een momentopname wordt gemaakt. Dak- en thuisloosheid kan fluctueren: mensen kunnen in en uit een situatie van dak- of thuisloosheid bewegen. Daardoor kan de telling mogelijk niet de volledige omvang van dak- en thuisloosheid weergeven. Een andere beperking van de methode is dat er zeer waarschijnlijk sprake zal zijn van een onderrepresentatie van de omvang van dak- en thuisloosheid, omdat niet alle dak- en thuisloze personen in de regio bekend zijn bij de deelnemende organisaties. Daarnaast kunnen mensen aangeven dat zij niet geteld willen worden. Een derde beperking van de methode is dat deze vanwege het werken met vragenlijsten niet in staat is om de complexiteit van routes naar dak- en thuisloosheid in kaart te brengen. Voor het in kaart brengen van oorzaken van dak- en thuisloosheid zijn andere methoden geschikter.

2.2 Afbakening van de doelgroep

De personen die door middel van deze ‘point in time’ telling werden geteld in regio Brabant Noordoost-Oost moesten voldoen aan de volgende twee voorwaarden:

a. *De persoon bevindt zich in een situatie van dak- of thuisloosheid*

Een situatie van dak- of thuisloosheid definiëren we zoals gezegd aan de hand van ETHOS-Light + dreigende huisuitzetting. De categorieën die hiertoe behoren worden nader gespecificeerd in Figuur 1. Op basis van het conceptuele model zijn alle mogelijke leefsituaties van dak- en thuisloosheid geordend. In elke categorie zijn diverse leefsituaties te onderscheiden.

Figuur 1. Toelichting ETHOS-Light categorieën + dreigende huisuitzetting

1. In openbare ruimte	Mensen die verblijven in de openbare ruimte (op straat of in de natuur).
2. In noodopvang	Mensen die in laagdrempelige en kortdurende opvang verblijven (geen 24 uursopvang), zoals nachtopvang, noodopvang of winteropvang.
3. In tijdelijke opvang voor dakloze mensen	Mensen die in een tijdelijke opvangplek voor dakloze mensen verblijven, zoals 24-uurs opvang (ook dag- en nachtopvang en crisisopvang), doorstroomwoningen, vrouwenopvang, jongerenopvang, gezinsopvang, woning zonder huurcontract op eigen naam, alternatieve tijdelijke opvang.
4. Mensen die uitstromen uit een instelling	a) Mensen die binnen een maand na de teldag een instelling verlaten zonder stabiele woonoplossing (bijvoorbeeld de gevangenis, ziekenhuis, jeugdzorginstelling, GGZ-instelling, beschermd wonen of AZC) b) Mensen die vanwege een gebrek aan eigen huisvesting langer dan nodig verblijven in een instelling.
5. In niet-conventionele woonruimten	Mensen die verblijven in niet-conventionele ruimtes of woningen vanwege een gebrek aan een passende woonoplossing. Bijvoorbeeld in een (sta)caravan, hut, garage, kraakpand, auto, tent op een camping, een vakantiewoning zonder rechtsgeldig huurcontract of een woning zonder basisvoorzieningen zoals een keuken of badkamer.
6. Bij familie, vrienden of kennissen	Mensen die tijdelijk verblijven bij (gast)familie, vrienden of derden, wegens gebrek aan eigen huisvesting.
+ Dreigende huisuitzetting	Mensen die hun woning binnen een maand na de teldag moeten verlaten, bijvoorbeeld vanwege: een betekend vonnis tot gerechtelijke huisuitzetting, een beslissing onbewoonbaarheid, beslissing ongeschiktheid, een beëindigd of verlopen huur- of omklapcontract of terugnamebevel van een koopwoning.

b. *De persoon heeft een link met de regio*

De getelde personen moesten ook een link hebben met de regio. In de volgende situaties werden mensen meegeteld:

- De persoon verbleef op de teldag in de regio (Bernheze, Boekel, Land van Cuijk, Maashorst en Oss)
- De persoon verbleef buiten de regio, maar had het laatste officiële woonadres in de regio. Dit is bijvoorbeeld het geval indien een persoon vanuit de tellende regio vlucht naar de vrouwenopvang in een andere regio, of wanneer een persoon vanuit de tellende regio tijdelijk verblijft in een andere regio omdat deze persoon daar verblijfsmogelijkheden heeft, bijvoorbeeld bij vrienden, familie of derden.

Er waren geen voorwaarden verbonden aan de duur van het verblijf in de regio: ook indien de persoon er één nacht verbleef, werd de persoon meegeteld. Er is steeds gekeken naar de actuele situatie van de persoon op de teldag. Alle personen die op de teldag voldeden aan de twee criteria werden meegeteld.

2.3 Onderzoeksprocedure

Alle personen die aan bovenstaande voorwaarden voldeden en in beeld waren bij een van de deelnemende organisaties werden geteld op één specifieke datum: 16 mei 2023. De verblijfsituatie, uitgedrukt in de ETHOS-Light categorie, betreft de nacht *voorafgaand* aan de teldag, dus de nacht van 15 op 16 mei. Deelnemende organisaties vulden op de teldag of in de twee weken daarna een online vragenlijst in over de personen die voldeden aan de genoemde criteria. Deelnemende verblijfsinstellingen vulden de vragenlijsten in binnen een maand na de teldag, omdat bij de verblijfsinstellingen onder meer werd gekeken naar personen die een instelling verlaten zonder passende woonoplossing binnen een maand na de teldag. Niet altijd was op de teldag al bekend of mensen de verblijfsinstelling binnen een maand zouden verlaten zonder passende woonoplossing (denk bijvoorbeeld aan een schorsing van een persoon bij een instelling vanwege ongewenst gedrag).

Voorafgaand aan de teldag werd de telling door de deelnemende organisaties voorbereid. De organisaties screenden alle mensen waar zij mee in contact staan op de twee criteria voor deelname en maakten een lijst van alle personen die aan deze criteria voldeden. Vervolgens zijn deze personen door de organisaties zoveel mogelijk geïnformeerd over de telling. Hiervoor werden posters en flyers opgehangen bij de deelnemende organisaties en voerden sommige medewerkers gesprekken met personen die aan de criteria voldeden. Indien mensen niet meegeteld wilden worden, konden zij dit aangeven bij de betrokken medewerkers.

Op de teldag zelf of kort daarna probeerden medewerkers te achterhalen waar de personen die aan de criteria voldeden verbleven in de nacht van 15 op 16 mei. Zo kon de actuele verblijfplaats worden ingevuld in de vragenlijst. De medewerkers vulden ook – indien bekend - de verblijfsplaats(en) van de persoon in de twee weken voorafgaand aan de telling in. Hier werd naar gevraagd, omdat het voor de medewerkers van de deelnemende organisaties niet altijd mogelijk was om de exacte verblijfplaats op de teldag te achterhalen. Op deze manier werd toch informatie verkregen over de verblijfsplaatsen van deze personen. Bovendien geeft deze informatie inzicht in de dynamiek van dak- en thuisloosheid, omdat bij deze vraag meerdere verblijfsplaatsen konden worden aangegeven. Indien er geen informatie was over de verblijfplaats in de nacht van 15 op 16 mei of over de verblijfplaats in de twee weken voorafgaand aan de telling dan werden mensen niet meegeteld.

2.4 Invullen van de vragenlijst

De vragenlijst bestond uit 20 vragen. Naast de verblijfsituatie op de teldag en de 2 weken voorafgaand aan de teldag werd ook gevraagd naar een aantal profielkenmerken. De vragen in de vragenlijst zijn grotendeels gebaseerd op de Europese MPHASIS-richtlijnen voor het meten van dak- en thuisloosheid (MPHASIS, 2009)¹. De vragenlijst werden ingevuld door de medewerkers van de organisaties. Indien gewenst konden zij de vragenlijst invullen samen met de dak- of thuisloze persoon. In dat geval werd de persoon actief om toestemming gevraagd voor deelname aan het onderzoek door de betreffende medewerker. De vragenlijst kon ook worden ingevuld zonder de persoon te betrekken. Wanneer de vragenlijst niet samen met de persoon werd ingevuld, zijn de antwoorden gebaseerd op de inschatting van de medewerker of hulpverlener over de betreffende persoon. Een handleiding met uitgebreide instructies voor het invullen van de vragen ondersteunde de organisaties bij het invullen van de vragenlijst. Organisaties konden de vragenlijst op voorhand invullen op papier of in een clickable PDF-versie om de werkdruk te verspreiden. De vragenlijsten werden vervolgens via een online link ingevoerd.

Om ook mensen die in antakraakwoningen verblijven vanwege een gebrek aan passende huisvesting te kunnen meetellen, is een aparte vragenlijst ontwikkeld die personen die in deze leefsituatie verbleven zelf konden invullen. Deze vragenlijst bevatte dezelfde vragen als de standaard vragenlijst. De formulering van de vragen was hierbij echter gericht op de persoon zelf in plaats van op de medewerker van de betrokken organisaties. De vragenlijst is via leegstandbeheerders verspreid onder hun bewoners.

2.5 Voorkomen van dubbeltellingen

Hoe meer organisaties meetellen, hoe groter de kans dat mensen twee keer of vaker geteld worden. Om dubbeltellingen te identificeren werd er gebruik gemaakt van een anonieme naamcode. Om de anonimiteit van de getelde personen te garanderen, werden geen namen of BSN-nummers genoteerd. De anonieme naamcode bestaat uit de eerste letter van de voornaam, de eerste letter van de achternaam en de laatste letter van de (volledige) achternaam². Bij Jan De Wit wordt de naamcode bijvoorbeeld JDT. Met de naamcodes, gecombineerd met informatie uit de vragenlijst over de persoonskenmerken en leefsituatie van de getelde personen, waren de onderzoekers in staat om dubbeltellingen te identificeren en te verwijderen. Na het verwijderen van de dubbeltellingen werden de naamcodes uit het databestand verwijderd om de privacy van de getelde personen te garanderen.

2.6 Organisatie van de telling

Na het verkrijgen van een positief advies van de Ethische Commissie van Hogeschool Utrecht voor de uitvoering van het onderzoek werd gestart met de organisatie van de telling. De organisatie van de telling was grotendeels in handen van een voor de regiogemeenten werkzame lokale coördinator. Deze lokale coördinator organiseerde de telling in nauwe samenwerking met het onderzoeksteam. Een lokale werkgroep met vertegenwoordigers van de belangrijkste tellende organisaties werd samengesteld om de lokale coördinator te ondersteunen bij de organisatie van de telling. De werkgroep werd nauw betrokken bij het proces van de telling. Om een zo valide mogelijke telling te organiseren, werd gestreefd naar deelname van zoveel mogelijk organisaties die in contact staan met dak- en thuisloze personen in de regio. De werkgroep

---

¹ MPHASIS staat voor Measuring Progress on Homelessness through Advancing and Strengthening Information Systems. Dit was een Europees project dat liep van december 2007 tot december 2009 en dat werd gefinancierd door het EU PROGRESS programma. Het voornaamste doel van MPHASIS was om de monitoring van dakloosheid en dakloosheidsbeleid in 20 Europese landen te verbeteren, gebaseerd op de aanbevelingen van het 'Measurement of Homelessness at European Union Level' onderzoek (University of Dundee, z.d.).

² Bij een namenreeks is er soms geen sprake van een duidelijk onderscheid tussen een voornaam en een achternaam. Daarom werd bij een namenreeks gekeken naar de eerste letter van de eerste naam en de eerste en laatste letter van de laatste naam in de namenreeks.

droeg bij aan het maken van een overzicht van deze organisaties. Vervolgens werden de organisaties benaderd door de lokale coördinator met het verzoek om aan de telling deel te nemen.

In februari 2023 werd een startdag georganiseerd om bestuurders en managers van de lokale organisaties te informeren over de telling. Een onderzoeker van Hogeschool Utrecht lichtte op deze dag de wetenschappelijke basis en de praktische uitwerking van de telling toe. De gemeenten deden een oproep aan alle aanwezige organisaties om deel te nemen aan de telling. In de maand april vonden vijf informatiesessies plaats om medewerkers van de organisaties te informeren over het onderzoek en hen te instrueren over het invullen van de vragenlijsten. Deze informatiesessies zijn goed bezocht. In mei vond een online informatiesessie plaats voor medewerkers die niet bij de fysieke informatiesessies aanwezig konden zijn. In aanvulling op de informatiesessies vonden in mei ook online vragensessies plaats, waar medewerkers van de tellende organisaties hun laatste vragen over het invullen van de vragenlijst konden stellen aan de onderzoekers. De vragenlijst en de handleiding bij de vragenlijst werden aangescherpt op basis van de vragen en opmerkingen die tijdens de informatie- en vragensessies naar voren kwamen. Alle vragen die tijdens de informatie- en vragensessies werden gesteld door de medewerkers van de organisaties en de antwoorden op deze vragen werden gebundeld in een document met veel gestelde vragen. Dit document werd naar alle organisaties toegestuurd. Op de teldag zelf en in de weken daarna waren de onderzoekers telefonisch en per mail bereikbaar voor het beantwoorden van vragen over het invullen van de vragenlijst. De lokale coördinator bezocht op de teldag diverse meetellende organisaties om te horen hoe de telling verliep en om de organisaties te bedanken voor hun inzet.

In de weken na de teldag is steeds gekeken hoeveel vragenlijsten er waren ingediend door de verschillende organisaties. Alle organisaties ontvingen herinneringsmails met het verzoek om de vragenlijsten tijdig in te dienen. Organisaties die nog geen vragenlijsten hadden ingevoerd en organisaties die minder vragenlijsten hadden ingevoerd dan verwacht werden gebeld door de lokale coördinator om na te gaan of er voldoende geteld was. Op deze manier is gezorgd voor een zo groot mogelijke respons. De onderzoekers zochten contact met de organisaties die de vragenlijsten hadden ingevuld indien er onduidelijkheid bestond over de leefsituatie van mensen die geteld waren.

In juni vond tijdens een feedbackmoment in Uden een terugkoppeling van de voorlopige resultaten van de telling plaats. Vertegenwoordigers van alle deelnemende gemeenten, leden van de werkgroep en vertegenwoordigers van de belangrijkste telorganisaties waren hierbij aanwezig. Tijdens het feedbackmoment gingen de onderzoekers met deelnemers in gesprek over de telmethode en over het aantal mensen dat geteld is in verschillende leefsituaties in de verschillende gemeenten. Vanuit hun kennis van de situatie in de regio reflecteerden zij op de cijfers. Zo gingen we na of er voldoende geteld is en of de resultaten een juiste weergave zijn van de werkelijke situatie in de regio.

2.7 Deelnemende organisaties

In totaal namen 49 organisaties deel aan de telling in regio Brabant Noordoost-Oost (zie Bijlage 3). Al deze organisaties zijn af en toe tot dagelijks in contact met de doelgroep van de telling en hebben op de teldag alle mensen met wie zij in contact zijn gescreend op de twee voorwaarden voor deelname. Bij 35 organisaties waren op de teldag mensen in beeld die in de nacht van 15 op 16 mei aan de voorwaarden voldeden (zie Tabel 1). Voor deze mensen vulden de organisaties een vragenlijst in. In totaal werden er 468 vragenlijsten ingevuld. 4 van deze vragenlijsten werden ingevuld samen met de persoon om wie het ging. De overige vragenlijsten werden alleen door de medewerkers ingevuld.

De onderzoekers verwijderden in totaal 97 vragenlijsten. Bij 53 vragenlijsten was sprake van dubbeltellingen die op basis van de naamcode, de leeftijd, het geslacht en soms ook andere kenmerken werden verwijderd. 44 vragenlijsten die onvoldoende informatie over de verblijfplaats van de personen bevatten of waarbij niet was voldaan aan de voorwaarden van de telling werden eveneens verwijderd uit het databestand.

Tabel 1. Aantal ingevulde vragenlijsten per organisatie

Deelnemende organisaties	Aantal ingevulde vragenlijsten
Amarant	1
Area Woningcorporatie	3
Bewindvoerderskantoor Gemeente 's-Hertogenbosch	2
BNO Bemoeizorg	10
Brabant Wonen	8
Gemeente Bernheze	6
Gemeente Boekel	9
Gemeente Land van Cuijk	32
Gemeente Maashorst	37
Gemeente Oss	82
GGD Hart van Brabant	6
GGZ Oost-Brabant	9
Huisartsen Anton Jurgenshuis	1
Labyrint Zorg & Werk	1
Leger des Heils Jeugdbescherming en Reclassering	3
MEE de Meentgroep	1
Mooiland Woningcorporatie	2
Novadic Kentron	6
Novafarm-Grip	2
ONS Welzijn	48
Oosterpoort	6
Partners in Zorg	2
P.I. Grave	35
(Nationale) Politie	12
Prevenda	7
RBL BNO	1
Reclassering Nederland	2
Regionaal Autisme Centrum	2
Reinier van Arkel	3
Secutor Straatcoach	3
SMO Verdihuis	78
Sociom	21

Stichting Barka	3
Veilig Thuis	11
Woonzorgnet	13
Totaal	468

2.8 Non respons

Van alle organisaties ontvingen de onderzoekers respons op het verzoek om deelname aan het onderzoek. Een organisatie liet weten dat zij niet in contact staan met de doelgroep van het onderzoek, enkele organisaties namen niet deel in verband met personele onderbezetting. De overige organisaties waren allen bereid om mee te werken. Verder hebben diverse organisaties met elkaar afgestemd wie welke mensen zou tellen. Dit werd gedaan om de tijdsinvestering van het tellen zoveel mogelijk te beperken.

Pas in een later stadium van het onderzoek is besloten om ook leegstandbeheerders te betrekken. Omdat zij vaak weinig informatie hebben over de situatie van mensen die anti-kraak bij hen wonen, werd een aparte vragenlijst ontwikkeld die mensen zelf in konden vullen. De leegstandbeheerders zijn per mail benaderd met het verzoek om de vragenlijst onder hun bewoners te verstrekken. Eén partij heeft de vragenlijst daadwerkelijk onder hun bewoners verspreid.

2.9 Betrouwbaarheid van de resultaten

Een belangrijke vraag is of de resultaten van deze telling een goede weergave zijn van de werkelijke situatie van dak- en thuisloosheid in regio Brabant Noordoost-Oost. Uit de reflecties van de onderzoekers en de betrokken professionals uit de regio ontstaat het beeld dat de juiste organisaties bij de telling betrokken waren en dat er zorgvuldig is geteld.

Bij de gehanteerde methode hangt de betrouwbaarheid van de resultaten grotendeels af van het draagvlak binnen de regio waar de telling is uitgevoerd. In regio Brabant Noordoost-Oost was er vanaf de start van het project veel draagvlak voor de telling. Dat blijkt onder andere uit het grote aantal organisaties dat deelnam aan de telling: 49 organisaties in de regio namen deel, waarbij er sprake was van een grote verscheidenheid aan partijen. Ook lieten de organisaties en hun medewerkers een grote betrokkenheid bij de telling zien. De lijst van organisaties die benaderd moesten worden voor deelname werd opgesteld samen met een speciaal voor de telling opgerichte lokale werkgroep. Deelnemers aan de werkgroep kennen de regio goed en weten daardoor welke organisaties betrokken moesten worden om alle dak- en thuisloze personen in beeld te krijgen.

Om te toetsen in hoeverre de resultaten een goede weerspiegeling zijn van de werkelijke situatie in de regio werden de resultaten tijdens een feedbackbijeenkomst voorgelegd aan vertegenwoordigers van de telorganisaties en medewerkers van de deelnemende gemeenten. Zij reflecteerden uitgebreid op alle resultaten. Uit de reflecties van de professionals kwam naar voren dat de resultaten van de telling over het algemeen goed aansluiten bij de situatie in hun regio, zowel in omvang als in aard en diversiteit van leefsituaties van dak- en thuisloze mensen.

De professionals vermoeden dat een aantal specifieke groepen nog niet volledig in beeld zijn gebracht. Daarbij gaat het om mensen zonder verblijfspapieren (ongedocumenteerde mensen), arbeidsmigranten en personen die verblijven in anti-kraakwoningen en op campings en vakantieparken. Dit geldt vooral voor de regiogemeenten, omdat hier bijvoorbeeld relatief gezien meer vakantieparken en campings gevestigd zijn. Deze feedback geeft aanknopingspunten voor betrekken van nieuwe sleutelfiguren en voor het ontwikkelen van de telmethode.

De betrokken professionals benadrukken dat met deze methode veel meer groepen die anders onzichtbaar blijven in beeld zijn gekomen. Tegelijkertijd zullen er altijd mensen zijn die ook met deze telmethode niet in

beeld komen. Het gaat hier volgens hen om personen die niet in contact staan met hulp- of dienstverlenende organisaties, omdat zij niet goed weten waar zij terecht kunnen, of omdat zij bewust onder de radar willen blijven. De betrokken professionals vermoeden bijvoorbeeld dat mensen zonder verblijfspapieren mensen en een deel van de alleenstaande moeders in een situatie van dak- of thuisloosheid bewust geen contact zoekt met hulp- of dienstverlenende organisaties uit angst om het land te moeten verlaten of het gezag over hun kinderen te verliezen.

Hoofdstuk 3

Algemene resultaten van de telling

> 3.1 Het aantal dak- en thuisloze mensen in regio
Brabant Noordoost-Oost

> 3.2 Profielkenmerken

Hoofdstuk 3 Algemene resultaten van de telling

Dit hoofdstuk beschrijft de algemene resultaten van de ETHOS-Light telling in regio Brabant Noordoost-Oost. Het geeft eerst het aantal dak- en thuisloze personen in de regio weer, met een verdeling over de verschillende gemeenten en een verdeling over de verschillende leefsituaties. Vervolgens biedt dit hoofdstuk inzicht in de profielkenmerken van de volledige groep dak- en thuisloze personen. In het volgende hoofdstuk worden specifieke groepen uitgelicht en gaan we verder in op de verblijfplaatsen en kenmerken van deze specifieke groepen. De resultaten in deze rapportage zijn niet generaliseerbaar. Deze zeggen alleen iets over de groep dak- en thuisloze personen in regio Brabant Noordoost-Oost en geven geen landelijk beeld.

3.1 Het aantal dak- en thuisloze mensen in regio Brabant Noordoost-Oost

In de nacht van 15 op 16 mei 2023 werden in regio Brabant Noordoost-Oost 367 volwassen dak- of thuisloze personen geteld. Er werden 123 minderjarige kinderen geteld, waarvan 4 alleenstaande minderjarige kinderen en 119 kinderen die samen met hun ouder(s) in een leefsituatie van dak- of thuisloosheid verbleven. In totaal telden we 490 dak- of thuisloze personen in regio Brabant Noordoost-Oost. Tabel 2 geeft een overzicht van de verblijfplaats van deze personen, uitgesplitst naar volwassenen en kinderen.

Tabel 2. Verblijfplaats van dak- en thuisloze personen op 15-16 mei 2023.

Totaal getelde personen = 490					
		Aantal volwassenen	%	Aantal kinderen	%
1	In de openbare ruimte	21	6%	-	-
2	In noodopvang	24	7%	9	7%
3	In tijdelijke opvang voor dakloze mensen	73	20%	26	21%
4	In een instelling	91	25%	31	25%
5	In niet-conventionele woonruimte	47	13%	16	13%
6	Bij familie/ vrienden / derden	90	25%	32	26%
+	In woning met dreigende uithuiszetting	9	2%	-	-
	Onbekend	12	3%	9	7%
	Totaal*	367	100%	123	100%

*Door afronding tellen de percentages op tot 99% of tot 101% in plaats van 100%

De getelde personen verbleven het vaakst *bij familie, vrienden of derden, in een instelling of in tijdelijke opvang voor dakloze mensen*. In totaal telden we 346 volwassenen en 114 minderjarige kinderen die volgens de definitie van ETHOS-Light (categorie 1 t/m 6) dak- of thuisloos zijn. Daarnaast hadden 9 volwassenen te maken met een dreigende huisuitzetting. Voor 21 personen (4%) van het totaal aantal getelde personen is de verblijfplaats van 15 op 16 mei onbekend, maar is wel bevestigd dat zij op dat moment dak- of thuisloos waren en een link met de regio hadden. Van deze personen was de verblijfssituatie (of verblijfssituaties) in de twee weken voor de teldatum wel bekend. Deze zijn verderop weergegeven in dit hoofdstuk in Tabel 9. Hieronder wordt de verdeling van de volwassenen per categorie weergegeven. De verblijfssituatie van de minderjarige kinderen staat beschreven in hoofdstuk 4.

3.1.1 In openbare ruimte

In de nacht van 15 op 16 mei 2023 verbleven 21 mensen (6%) in de *openbare ruimte*.

3.1.2 In noodopvang

We telden 24 mensen (7%) die in de *noodopvang* verbleven.

3.1.3 In tijdelijk opvang voor dak- en thuisloze mensen

Er verbleven 73 mensen (20%) in een *tijdelijke opvang voor dakloze mensen*. Tabel 3 laat zien in welk type opvangvoorziening deze personen verbleven.

Tabel 3. Aantal volwassenen in tijdelijke opvang voor dakloze mensen op 15-16 mei 2023

	Aantal volwassenen	%
Crisisopvang (24 uren opvang)	29	40%
Kleinschalige opvang	21	29%
Time-out voorziening	8	11%
Doorstroomwoning	1	1%
Vrouwenopvang	7	10%
Anders	6	8%
Onbekend	1	1%
Totaal	73	100%

De grootste groep verbleef in de *crisisopvang* (29 mensen, 40%). Een groep van 21 personen verbleef in *kleinschalige opvang* (29%). Ongeveer een op de tien personen verbleef in een *time-out voorziening* (8 personen, 11%), 1 persoon verbleef in een *doorstroomwoning* (1%) en 7 mensen verbleven in de *vrouwenopvang* (10%). Voor 6 personen werd een *andere verblijfplaats* aangegeven. Voor 1 persoon is deze informatie *onbekend*, maar is wel bekend dat deze in een tijdelijke opvang voor dakloze mensen verbleef.

3.1.4 In een instelling

In totaal verbleven 91 mensen (25%) in een *instelling* die ze 1) al hadden moeten verlaten maar er langer verbleven wegens gebrek aan een woonoplossing of die ze 2) binnen een maand na de teldag moesten verlaten zonder dat ze een stabiele woonoplossing hadden. Ongeveer de helft van de personen verliet de instelling binnen één maand zonder woonoplossing, de andere helft verbleef langer in een instelling wegens gebrek aan een woonoplossing (zie ook Tabel 4).

Tabel 4. Aantal volwassenen dat een instelling verliet of er langer verbleef door gebrek aan een woonoplossing op 15-16 mei 2023

	Aantal volwassenen	%
Verlaat instelling binnen de maand zonder woonoplossing	43	47%
Verblijft langer in instelling wegens gebrek aan woonoplossing	46	51%
Onbekend	2	2%
Totaal	91	100%

Tabel 5 geeft de verdeling van deze groep over de verschillende typen instellingen in de regio weer. De grootste groep verbleef in *detentie* met 43 personen (47%). Alle getelde mensen die in *detentie* verbleven zijn meegeteld omdat ze de instelling zouden verlaten binnen één maand na de teldag zonder dat zij zicht

hadden op een passende woonoplossing. Het grote aandeel van mensen die in detentie verbleef is te verklaren door de aanwezigheid van een Penitentiare Inrichting in Grave³ in gemeente Land van Cuijk. Andere getelde personen verbleven in een *voorziening voor beschermd wonen* (20 personen, 22%), een *asielzoekerscentrum* (20 personen, 22%), een *GGZ-instelling* (3 personen, 3%), een *instelling voor verslavingszorg* (3 personen, 3%) of in een *jeugdzorgvoorziening* (1 persoon, 1%). 1 persoon verbleef tijdelijk in een time-out voorziening die niet nader werd gespecificeerd.

Tabel 5. Aantal volwassenen in een instelling op 15–16 mei 2023

	Aantal volwassenen	%
Detentie	43	47%
Beschermd wonen	20	22%
Asielzoekerscentrum	20	22%
GGZ-instelling	3	3%
Instelling voor verslavingszorg	3	3%
Jeugdzorgvoorziening	1	1%
Anders	1	1%
Totaal	91	100%*

*Door afronding tellen de percentages op tot 99% in plaats van 100%

3.1.5 In niet-conventionele woonruimte

In totaal verbleven 47 (13%) van de getelde volwassenen in een niet-conventionele woonruimte. De meesten van hen verbleven in een *(sta)caravan of op een camping* (14, 30%), 8 personen verbleven in een *vakantiewoning zonder rechtsgeldig huurcontract* (17%), 7 mensen verbleven in een *antikraakwoning* (15%), 7 personen verbleven in een *auto* (15%), 4 mensen verbleven in een *garage of schuur* (9%), 3 mensen verbleven in een *hotel of B&B* (6%) en 3 personen verbleven in een *bedrijfspan* (6%) (zie ook Tabel 6).

Tabel 6. Aantal volwassenen in niet-conventionele woonruimte op 15-16 mei 2023

	Aantal volwassenen	%
(Sta)caravan/ camping	14	30%
Vakantiewoning zonder rechtsgeldig huurcontract	8	17%
Anti-kraak	7	15%
Auto	7	15%
Garage/ schuur	4	9%
Hotel/ B&B	3	6%
Bedrijfspan	3	6%
Onbekend	1	2%
Totaal	47	100%

³ In Nederland is de gemeente van herkomst verantwoordelijk voor het huisvesten van ex-gedetineerden op het moment dat zij hun straf hebben uitgezeten. Het is daarom te verwachten dat een deel van de personen die een P.I. verlaat zonder passende woonoplossing terug naar een andere gemeente gaat. In de praktijk is de gemeente van herkomst niet bij alle gedetineerden te achterhalen, bijvoorbeeld wanneer mensen al langere tijd in verschillende instellingen verblijven. Daarom is de verwachting dat een deel van de personen die een P.I. in de regio verlaat zonder passende woonoplossing in de regio zal blijven.

3.1.6 Bij familie en vrienden

Van de getelde dak- en thuisloze mensen verbleven 90 personen (25%) bij familie, vrienden of derden wegens gebrek aan een passende woonoplossing.

3.1.7 Dreigende huisuitzetting

Op 15-16 mei hadden 9 mensen (2%) te maken met een dreigende huisuitzetting: zij moesten in de maand na de teldag hun woning verlaten zonder dat zij zicht hadden op een passende woonoplossing. Bij 4 mensen ging het om een dreigende uithuiszetting vanwege een *betekend vonnis tot gerechtelijke huisuitzetting*. Bij 1 persoon was er sprake van een *verlopen huurcontract* en 1 persoon dreigde de woning te moeten verlaten *vanwege drugshandel* (zie ook Tabel 7). Bij de overige 3 mensen was er sprake van een andere reden voor dreigende huisuitzetting.

Tabel 7. Redenen voor de dreigende huisuitzetting op 15-16 mei 2023

	Aantal volwassenen	%
Betekend vonnis tot gerechtelijke huisuitzetting	4	44%
Verlopen huurcontract	1	11%
Drugshandel	1	11%
Overig	3	33%
Totaal	9	100%*

*Door afronding tellen de percentages op tot 99% in plaats van 100%

3.1.8 Verblijfplaats 2-16 mei

Naast de verblijfplaats van 15 op 16 mei 2023 werd ook de verblijfplaats tijdens de twee weken voorafgaand aan de teldag in kaart gebracht. Aangezien de verblijfplaats van dakloze mensen kan wisselen, kon er per persoon meerdere categorieën worden aangekruist de percentages tellen daarom niet op tot 100%. Tabel 8 geeft weer hoeveel mensen zich in de periode 2– 16 mei 2023 op enig moment in de verschillende verblijfsituaties bevonden. In deze periode verbleven de getelde personen het vaakst bij *familie, vrienden of derden* (107 personen, 29%), in *een instelling* (96 personen, 26%) en in tijdelijke opvang voor dakloze mensen (67 personen, 18%).

Tabel 8. Verblijfplaats van volwassen dak- en thuisloze mensen tussen 2 mei –16 mei 2023 (n=367)

	Aantal volwassenen	%
1 In de openbare ruimte	38	10%
2 In noodopvang	33	9%
3 In tijdelijk opvang voor dak- en thuisloze mensen	67	18%
4 In een instelling	96	26%
5 In niet-conventionele woonruimte	61	17%
6 Bij familie, vrienden of derden	107	29%
+ In woning met dreigende huisuitzetting	16	4%
De persoon was niet dak- af thuisloos	4	1%
Onbekend	11	3%

3.1.9 Verblijfsituatie 15-16 mei vergeleken met de verblijfsituatie(s) van 2-16 mei

Om de dynamiek van dak- en thuisloosheid nader in kaart te brengen, vergelijken we de verblijfplaats van de getelde dak- en thuisloze mensen op de teldag met hun verblijfplaats(en) in de twee weken daarvoor (periode 2-16 mei). Tabel 9 geeft de resultaten van deze vergelijking weer. In deze tabel wordt per verblijfsituatie in de nacht van 15-16 mei (linker kolom) aangegeven op welke verblijfplaatsen de mensen in deze situaties in de twee weken voor de teldag verbleven (rechter kolommen). De aantallen op de horizontale as tellen niet op tot de originele totalen per verblijfs categorie doordat er meerdere verblijfplaatsen konden worden opgegeven. In de tabel is te zien dat er in elk van de verblijfsituaties – uitgezonderd personen in een woning met dreigende huisuitzetting - personen zijn die in de twee weken voor de teldag ook op andere plekken verbleven.

Van de 21 personen die op 15-16 mei in de *openbare ruimte* verbleven, verbleef in de twee weken voor de teldag een deel in een niet-conventionele woonruimte (2 personen), bij familie, vrienden of derden (4 personen) en in een woning met dreigende huisuitzetting (1 persoon).

Van de 24 personen die op 15-16 mei in de *noodopvang* verbleven, verbleef een deel in de twee weken voor de teldag in een tijdelijke opvang voor dakloze mensen (1 persoon) en bij familie, vrienden of derden (1 persoon).

Van de groep van 73 personen die op 15-16 mei verbleven in de *tijdelijke opvang voor dakloze mensen*, verbleven er in de twee weken voor de teldag ook personen in de openbare ruimte (3 personen), de noodopvang (6 personen), in een instelling (6 personen), in een niet-conventionele woonruimte (2 personen) en bij familie, vrienden of derden (8 personen). 1 persoon was niet dak- en thuisloos 2 weken voor de teldag.

Van de 91 mensen die op 15-16 mei verbleven in *een instelling*, verbleef een deel in de twee weken voor de teldag in de openbare ruimte (3 personen), de noodopvang (2 personen), in een tijdelijke opvang voor dakloze mensen (2 personen), in niet-conventionele woonruimten (2 personen) en bij familie, vrienden of derden (3 personen).

Verder verbleven van de 47 personen die op 15-16 mei verbleven in *een niet-conventionele woonruimte* in de twee weken ervoor ook personen in de openbare ruimte (2 personen), de noodopvang (1 persoon) en bij familie, vrienden of derden (4 personen).

Op 15-16 mei verbleven er 90 mensen bij *familie, vrienden of derden*. Van deze personen verbleven er in de twee weken voor de teldag ook personen in de openbare ruimte (10 personen), de noodopvang (1 persoon), in een tijdelijke opvang voor dakloze mensen (2 personen), in een instelling (1 persoon), in niet-conventionele woonruimten (6 personen) en in een woning met dreigende huisuitzetting (3 personen).

De 9 personen die op 15-16 mei verbleven in een *woning met dreigende huisuitzetting* verbleven hier ook voor een groot deel in de twee weken voor de telling (8 personen). 1 persoon was hiervoor niet dak- en thuisloos.

Tabel 9. Verdeling van verblijfplaatsen op 15-16 mei 2023 in vergelijking met 2-16 mei 2023 (n=367)

		Verblijfplaats 15-16 mei 2023		Verblijfplaats 2-16 mei 2023						
		In de openbare ruimte	In noodopvang	In tijdelijke opvang voor dakloze mensen	In een instelling	In niet-conventionele woonruimte	Bij familie, vrienden of derden	In woning met dreigende huisuitzetting	Onbekend	De persoon was niet dak- of thuisloos
1	In de openbare ruimte	18	-	-	-	2	4	1	3	-
2	In noodopvang	-	22	1	-	-	1	-	-	-
3	In tijdelijke opvang voor dakloze mensen	3	6	62	6	2	8	-	-	1
4	In een instelling	3	2	2	87	2	3	-	1	-
5	In niet-conventionele woonruimte	2	1	-	-	47	4	-	-	-
6	Bij familie, vrienden of derden	10	1	2	1	6	84	3	4	-
+	In woning met dreigende huisuitzetting	-	-	-	-	-	-	8	1	1
	Onbekend	2	1	-	-	2	3	2	-	-
	De persoon was niet dak- en thuisloos	-	-	-	2	-	-	2	2	2

3.1.10 Aantal dak- en thuisloze volwassenen en kinderen per gemeente

Tabel 10a geeft het aantal dak- en thuisloze volwassenen en kinderen per gemeente weer op 15-16 mei 2023. De meeste volwassen dak- en thuisloze mensen verbleven in Oss (146 personen, 40%), gevolgd door Land van Cuijk (77 personen, 21%), Maashorst (63 personen, 17%), Bernheze (20 personen, 5%), en Boekel (7 personen, 2%). Een groep van 43 mensen (12%) met een link met regio Brabant Noordoost-Oost verbleef in een gemeente buiten de regio. Van de overige 11 personen (3%) is niet bekend in welke gemeente deze personen verbleven maar is wel vastgesteld dat ze in de regio verbleven. Tabel 10a geeft het aantal dak- en thuisloze personen per gemeente weer.

Het aantal kinderen dat al dan niet met hun ouder(s) verkeerde in een situatie van dak- of thuisloosheid in de nacht van 15-16 mei 2023 was het hoogst in Oss (40 kinderen, 33%), gevolgd door Maashorst (18 kinderen, 15%), Bernheze (17 kinderen, 14%) en Land van Cuijk (16 kinderen, 13%). In Boekel werden er geen dak- of thuisloze kinderen geteld. 29 kinderen (24%) met een link met de regio verbleven in een gemeente buiten regio Brabant Noordoost-Oost. Voor de overige 3 kinderen (2%) werd niet gespecificeerd in welke gemeente zij met hun ouder(s) verbleven.

Tabel 10a. Aantal dak- en thuisloze volwassenen en kinderen per gemeente op 15-16 mei 2023

Gemeente	Aantal volwassenen	%	Aantal kinderen	%
Bernheze	20	5%	17	14%
Boekel	7	2%	-	-
Land van Cuijk	77	21%	16	13%
Maashorst	63	17%	18	15%
Oss	146	40%	40	33%
Andere gemeente	43	12%	29	24%
Onbekend	11	3%	3	2%
Totaal	367	100%	123	100%*

*Door afronding tellen de percentages op tot 101% in plaats van 100%

Tabel 10b geeft per gemeente de verblijfplaats van de getelde personen weer en ook het percentage dak- en thuisloze personen (volwassen + kinderen) ten opzichte van het totaal aantal inwoners in de gemeente. Het aandeel dak- en thuisloze personen was het hoogst in Oss (0,20%), gevolgd door Maashorst (0,14%), Bernheze (0,12%), Land van Cuijk (0,10%) en Boekel (0,06%).

Bij het lezen van deze resultaten is belangrijk om rekening te houden met enkele kenmerken van de regio. Zo verbleven er in Land van Cuijk relatief veel mensen in een instelling in verband met de aanwezigheid van de Penitentiare inrichting in Grave. Ook zijn er in de gemeente Bernheze relatief veel kinderen geteld in verband met de aanwezigheid van een opvang voor moeders met kinderen.

Tabel 10b. Verblijfplaats van dak- en thuisloze personen per gemeente op 15-16 mei 2023

ETHOS-Light categorie	Oss	Bernheze	Maashorst	Land van Cuijk	Boekel
	In de openbare ruimte	8	-	5	5
In noodopvang	24	-	-	-	-
In tijdelijke opvang voor dakloze mensen	51	7	6	1	-
In een instelling	20	4	8	43	1
In niet conventionele woonruimte (garage, boot...)	11	1	20	6	-
Bij familie/vrienden/derden	22	6	22	20	3
Dreigende huisuitzetting	6	-	1	1	1
Situatie onbekend, dak- of thuisloosheid bevestigd	4	2	1	1	2
Totaal (+kinderen)	146 (+40)	20 (+17)	63 (+18)	77 (+16)	7 (+0)
% van aantal inwoners in de gemeente	0,20%	0,12%	0,14%	0,10%	0,06%

3.2 De profielkenmerken van de getelde dak- en thuisloze mensen

3.2.1 Geslacht

Van de getelde volwassen dak- en thuisloze mensen is 70% *man* (258 personen) en 29% *vrouw* (108 personen). Daarnaast is van 1 persoon het geslacht *onbekend* (< 1%).

Tabel 11a. Geslacht van de getelde volwassen dak- en thuisloze personen

	Aantal volwassenen	%
Man	258	70%
Vrouw	108	29%
Onbekend	1	< 1%
Totaal	367	100%

Tabel 11b geeft de verdeling van mannen en vrouwen binnen de verschillende verblijfplaatsen weer. In elk van de verblijfplaatsen vormen mannen de grootste groep, alleen in de categorieën tijdelijke opvang voor dakloze mensen en in een woning met dreigende huisuitzetting is de verhouding tussen mannen en vrouwen bijna gelijk. In hoofdstuk 4, paragraaf 4.4 staan de profielkenmerken van de dak- of thuisloze vrouwen beschreven.

Tabel 11b. Verdeling van volwassen mannen en vrouwen per verblijfs categorie op 15-16 mei 2023*

Verblijfplaats	Aantal volwassenen	%	Aantal mannen	%	Aantal vrouwen	%
1 In openbare ruimte	21	6%	17	81%	4	19%
2 In noodopvang	24	7%	20	83%	4	17%
3 In opvang dak- en thuisloze mensen	73	20%	40	55%	32	44%
4 In instelling	91	25%	69	76%	22	24%
5 In niet-conventionele ruimte	47	13%	33	70%	14	30%
6 Bij familie, vrienden of derden	90	25%	65	72%	25	28%
+ Woning met dreigende huisuitzetting	9	2%	5	56%	4	44%
Situatie 16 mei onbekend, wel bekend situatie afgelopen 2 weken	12	3%	9	75%	3	25%
Totaal*	367	100%	258		108	

*Door afronding tellen de percentages niet altijd op tot 100%

3.2.2 Leeftijd

Tabel 12a geeft de leeftijdsverdeling van de getelde volwassenen en kinderen weer. De leeftijd van de getelde dak- en thuisloze personen in de regio varieert van 0 tot 82 jaar. Opvallend is het hoge percentage kinderen (25%) en jongeren tot 27 jaar (18%), samen vormen zij 43% van het totaal aantal getelde mensen. Meer dan twee derde van de getelde personen (332 personen, 67%) is jonger dan 40 jaar. 4% van de personen is ouder dan 60 jaar (17 personen). In hoofdstuk 4 wordt de situatie van kinderen, jongeren en personen van 65 jaar en ouder verder uitgelicht.

Tabel 12a. Leeftijd van de getelde dak- en thuisloze volwassenen en kinderen

	Aantal personen	%
0-17 jaar	123	25%
18-27 jaar	89	18%
28-39 jaar	120	24%
40-49 jaar	94	19%
50-59 jaar	45	9%
60-69 jaar	13	3%
70-79 jaar	3	1%
80+ jaar	1	<1%
Onbekend	2	<1%
Totaal	490	100%

Tabel 12b geeft de leeftijdsverdeling van het aantal getelde volwassen dak- en thuisloze mensen per verblijfssituatie weer. In de *openbare ruimte* verbleven voornamelijk mensen in de leeftijdscategorieën 28 t/m 39 jaar (38%), 40 t/m 49 jaar (33%) en 50 t/m 59 jaar (29%). In de *noodopvang* vormden de 18 t/m 27-jarigen (42%) en 40 t/m 49-jarigen (29%) de grootste groepen. In tijdelijke opvang voor dakloze mensen verbleven vooral personen in de leeftijdscategorieën 28 t/m 39 jaar (40%) en 40 t/m 49 jaar (32%). Voor verblijf *in een instelling* geldt dat de 18 t/m 27-jarigen (40%) en 28 t/m 39-jarigen (33%) de grootste groepen waren. In een *niet-conventionele woonruimte* waren de 28 t/m 39-jarigen (30%) en 50 t/m 59-jarigen (23%) de grootste groepen. Bij *vrienden, familie en derden* verbleven voornamelijk 40 t/m 49-jarigen (33%), 28 t/m 39-jarigen (27%) en 18 t/m 27-jarigen (24%). In een *woning met dreigende huisuitzetting* verbleven voornamelijk mensen van 28 t/m 39 jaar (33%), 18 t/m 27 jaar (22%) en 40 t/m 49 jaar (22%).

Tabel 12b. Verdeling van leeftijd per verblijfs categorie op 15-16 mei 2023 (n=367)

	In de openbare ruimte		In de noodopvang		In de tijdelijke opvang voor dakloze mensen		In een instelling		In een niet conventionele woonruimte		Bij familie, vrienden of derden		In woning met dreigende huisuitzetting	
		%		%		%		%		%		%		%
18 t/m 27 jaar	-	-	10	42%	12	16%	36	40%	7	15%	22	24%	2	22%
28 t/m 39 jaar	8	38%	5	21%	29	40%	30	33%	14	30%	24	27%	3	33%
40 t/m 49 jaar	7	33%	7	29%	23	32%	17	19%	5	11%	30	33%	2	22%
50 t/m 59 jaar	6	29%	1	4%	7	10%	7	8%	11	23%	11	12%	1	11%
60 t/m 69 jaar	-	-	1	4%	2	3%	1	1%	8	17%	1	1%	-	-
70 t/m 79 jaar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2%	-	-
80+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	11%
Onbekend	-	-	-	-	-	-	-	-	2	4%	-	-	-	-
Totaal	21	100%	24	100%	73	100%*	91	100%*	47	100%	90	100%	9	100%*

*Door afronding tellen de percentages op tot 99% of 101% in plaats van 100%

3.2.3 Nationaliteit en geboorteland

Het merendeel van de getelde dak- en thuisloze personen (250 personen, 68%) heeft de *Nederlandse nationaliteit*. 16% van de mensen heeft een *andere nationaliteit* (60 personen). In totaal zijn er 23 verschillende niet-Nederlandse nationaliteiten geteld. De meest voorkomende niet-Nederlandse nationaliteiten zijn Pools (11 personen, 3%), Syrisch (10 personen, 3%), Eritrees (8 personen, 2%), en Turks (6 personen, 2%). Daarnaast zijn 3 personen *staatloos* (1%) en van 73 personen is de nationaliteit *onbekend* (15%). Van de mensen met een niet-Nederlandse nationaliteit is 24% EU-burger (14 personen).

Het merendeel van de getelde personen is in *Nederland* geboren (232 personen, 63%). De vier meest voorkomende geboortelanden van de getelde personen sluiten aan bij de bovengenoemde nationaliteiten. Dit zijn Polen, Syrië, Eritrea en Turkije.

Tabel 13a. Nationaliteit van de volwassen dak- en thuisloze personen

	Aantal volwassenen	%
Nederlandse nationaliteit	250	68%
Andere nationaliteit	60	16%
Staatloos	3	1%
Onbekend	54	15%
Totaal	367	100%

Tabel 13b geeft de verdeling van de nationaliteit van het aantal getelde volwassen dak- en thuisloze mensen per verblijfssituatie weer. De meeste mensen die op 15-16 mei *in de openbare ruimte* verbleven hebben de Nederlandse nationaliteit (14 personen, 67%), 29% van deze personen (6 personen) heeft een andere nationaliteit. Ongeveer een derde van de personen *in de noodopvang* heeft een niet-Nederlandse nationaliteit (8 personen, 33%). Van de personen *in de tijdelijke opvang voor dakloze mensen* heeft 78% (57 personen) de Nederlandse nationaliteit en 15% (11 personen) een andere nationaliteit. Van de mensen die *in een instelling* verbleven heeft 31% (28 personen) de Nederlandse nationaliteit, 24% (22 personen) heeft een andere nationaliteit en voor 44% (40 personen) was deze informatie niet bekend. Het grootste deel van de mensen die *bij familie, vrienden of derden* verbleef heeft de Nederlandse nationaliteit (77 personen, 86%). 96% van de in totaal 47 personen die verbleven *in een niet-conventionele woonruimte* heeft de Nederlandse nationaliteit. Van de getelde personen *in een woning met dreigende huisuitzetting* heeft twee derde van de mensen de Nederlandse nationaliteit (6 personen, 67%). Om de anonimiteit van de staatloze personen te waarborgen zijn de verblijfssituaties voor deze groep personen niet verder uitgewerkt.

Tabel 13b. Verdeling van nationaliteit per verblijfscategorie op 15-16 mei 2023

	In de openbare ruimte	%	In de noodopvang	%	In de tijdelijke opvang voor dakloze mensen	%	In een instelling	%	In een niet-conventionele woonruimte	%	Bij familie, vrienden of derden	%	In woning met dreigende huisuitzetting	%
Nederlandse nationaliteit	14	67%	15	63%	57	78%	28	31%	45	96%	77	86%	6	67%
Andere nationaliteit	6	29%	8	33%	11	15%	22	24%	1	2%	9	10%	1	11%
Onbekend	1	5%	1	4%	5	7%	40	44%	1	2%	3	3%	2	22%
Totaal	21	100%*	24	100%	73	100%	91	100%*	47	100%	90	100%	9	100%

*Door afronding tellen de percentages niet op tot 100%

Van de 63 personen met een niet-Nederlandse nationaliteit of staatloze personen heeft 33% van de personen een *permanent verblijfsrecht* (21 personen). Een groep van 29 personen heeft *tijdelijk verblijfsrecht* (46%). Daarnaast verblijft 1 persoon *onwettig* in Nederland (2%) en is de verblijfsstatus van 4 personen *anders* (6%). Voor 8 personen is de verblijfsstatus *onbekend* (13%) (zie Tabel 14).

Tabel 14. Verblijfsstatus van de getelde volwassenen met een niet-Nederlandse nationaliteit

	Aantal volwassenen	%
Permanent verblijfsrecht	21	33%
Tijdelijk verblijfsrecht	29	46%
Onwettig verblijf	1	2%
In procedure	-	-
Anders	4	6%
Onbekend	8	13%
Totaal	63	100%

Om de anonimiteit van de getelde personen met een *niet-Nederlandse* nationaliteit te waarborgen splitsen we de verblijfsstatus niet op per verblijfscategorie.

3.2.4 Samenstelling huishouden

Onder *huishouden* worden de personen verstaan met wie de dak- of thuisloze persoon samenwoont en/of samenleeft. Het gaat daarbij om private huishoudens. Institutionele huishoudens zoals het samenwonen in een instelling vallen hier niet onder, net als vormen van huishoudens waarbij meerdere personen leven in een woning met gedeelde faciliteiten. Bij de samenstelling van het huishouden gaan we uit van de feitelijke situatie en niet van de eventuele registratie van de relatie tussen personen. Zo worden ongehuwde partners aangeduid als 'partners' en een koppel dat uit elkaar is maar nog wettelijk getrouwd is aangeduid als 'zonder partner'.

Binnen de groep *minderjarige kinderen* die zijn betrokken bij een ouder in een situatie van dak- of thuisloosheid onderscheiden we twee groepen: 1) direct betrokken kinderen (jonger dan 18 jaar) die de verblijfsituatie delen met hun ouder(s) en zelf dus ook dak- of thuisloos zijn; en 2) indirect betrokken kinderen

die niet de verblijfsituatie delen met hun ouder(s) maar wel minstens één ouder hebben die dak-of thuisloos is. Bij direct betrokken kinderen gaat het om de kinderen van de persoon zelf en/of de kinderen van diens partner met wie de persoon samenleeft. In Tabel 15a en 15b worden de samenstelling van het huishouden en de verdeling van het huishouden over de verblijfscategorieën weergegeven. In beide tabellen wordt met ‘kinderen’ enkel bedoeld op de *direct betrokken kinderen*.

Tabel 15a laat zien dat meer dan de helft van de getelde dak- of thuisloze mensen *alleenstaand zonder kinderen* is (205 personen, 56%). 44 personen van deze groep hebben wel indirect betrokken kinderen (21%). Daarnaast zijn 39 personen *alleenstaand met direct betrokken kind(eren)* (11%). 8% van de volwassenen leeft samen met een partner: 10 personen leven *samen met hun partner zonder kinderen* (3%) en 17 personen leven *samen met hun partner en kind(eren)* (5%). Verder verblijven er 19 personen met hun ouder(s) (5%) waarvan 5 personen met direct betrokken kinderen (1%). 2 personen (<1%) verblijven in een ander familieverband (zonder kinderen) in een situatie van dak- of thuisloosheid, bijvoorbeeld met een oom of zus.

Tabel 15a. Samenstelling huishouden van de volwassen getelde dak- en thuisloze personen

	Aantal volwassenen	%
Alleenstaand zonder kinderen	205	56%
Alleenstaand met kind(eren)	39	11%
Met partner zonder kinderen	10	3%
Met partner met kind(eren)	17	5%
Met ouder(s) zonder kinderen	14	4%
Met ouder(s) met kind(eren)	5	1%
Ander familieverband zonder kinderen	2	<1%
Ander familieverband met kind(eren)	-	-
Anders	32	9%
Onbekend	43	12%
Totaal	367	100%

In Tabel 15b is de verdeling van de samenstelling van het huishouden per verblijfsituatie weergegeven. Verhoudingsgewijs verbleven er *in de openbare ruimte* veel alleenstaande mensen zonder kinderen (17 personen, 81%). *In de noodopvang* verbleven voornamelijk alleenstaanden zonder kinderen (16 personen, 67%), daarnaast verbleven er ook alleenstaande mensen met kinderen (4 personen, 17%). Ook in de *tijdelijke opvang voor dakloze mensen* verbleven voornamelijk alleenstaanden zonder kinderen (52 personen, 71%), maar ook 13 alleenstaanden met kinderen (18%). Van de mensen die *in een instelling* verbleven is 27% alleenstaand zonder kinderen, bij 20% is er sprake van een andere samenstelling en van 36 personen (40%) is deze informatie onbekend. Van de mensen die *in een niet-conventionele woonruimte* verbleven was driekwart alleenstaand zonder kinderen (35 personen, 74%) en 13% (6 personen) alleenstaand met kinderen. Onder de getelde mensen die verbleven *bij familie, vrienden of derden* is ongeveer de helft alleenstaand zonder kinderen (48 personen, 53%), 10% (9 personen) is alleenstaand met kinderen, 9% (8 personen) is met ouders zonder kinderen en 8% (7 personen) is met partner en met kind(eren). *In een woning met dreigende huisuitzetting* verbleven voornamelijk alleenstaanden zonder kinderen (8 personen, 89%). 11% (1 persoon) verbleef er met partner zonder kinderen (11%).

Tabel 15b. Verdeling van samenstelling van het huishouden per verblijfs categorie op 15-16 mei 2023

	In de openbare ruimte		In de noodopvang		In de tijdelijke opvang voor dakloze mensen		In een instelling		In een niet-conventionele woonruimte		Bij familie, vrienden of derden		In woning met dreigende huissluiting	
		%		%		%		%		%		%		%
Alleenstaand zonder kinderen	17	81%	16	67%	52	71%	25	27%	35	74%	48	53%	8	89%
Alleenstaand met kind(eren)	-	-	4	17%	13	18%	7	8%	6	13%	9	10%	-	-
Met partner zonder kind(eren)	-	-	-	-	-	-	1	1%	3	6%	4	4%	1	11%
Met partner met kind(eren)	-	-	-	-	1	1%	2	2%	3	6%	7	8%	-	-
Met ouder(s) zonder kinderen	1	5%	2	8%	3	4%	-	-	-	-	8	9%	-	-
Met ouder(s) met kind(eren)	-	-	-	-	-	-	2	2%	-	-	3	3%	-	-
Ander familieverband zonder kinderen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1%	-	-
Ander familieverband met kind(eren)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Onbekend	2	10%	-	-	1	1%	36	40%	-	-	4	4%	-	-
Anders	1	5%	2	8%	3	4%	18	20%	-	-	6	7%	-	-
Totaal*	21	100%*	24	100%	73	100%*	91	100%*	47	100%	90	100%*	9	100%

*Door afronding tellen sommige percentages niet op tot 100%

Tabel 16 geeft het aantal direct en indirect betrokken minderjarige kinderen per volwassen persoon weer. De meerderheid van de getelde personen heeft *geen direct betrokken kinderen* (269 personen, 73%). 16% van de personen heeft minstens *een direct betrokken minderjarig kind* (59 personen). Bij 39 personen (11%) is *onbekend* of er kinderen direct betrokken zijn bij hun situatie van dak- en thuisloosheid.

Driekwart van de getelde mensen (267 personen, 73%) heeft *geen indirect betrokken kinderen*. 16% van de personen heeft minstens *1 indirect betrokken kind* (59 personen) en bij 41 personen (11%) is *onbekend* of er *indirect betrokken kinderen* zijn. De situatie van direct en indirect betrokken kinderen wordt verder uitgelicht in hoofdstuk 4, paragraaf 4,2.

Tabel 16. Aantal dak- en thuisloze personen met direct of indirect betrokken minderjarige kinderen

Kind	Aantal personen met direct betrokken kinderen		Aantal personen met indirect betrokken kinderen	
	Aantal	%	Aantal	%
0	269	73%	267	73%
1	21	6%	27	7%
2	23	6%	24	7%
3	10	3%	6	2%
4	4	1%	2	<1%
5	-	-	-	-
6	1	<1%	-	-
7	-	-	-	-
8 of meer	-	-	-	-
Onbekend	39	11%	41	11%
Totaal	367	100%	367	100%

3.2.5 Gezondheid

Tabel 17a geeft aan of de getelde dak- en thuisloze mensen te maken hebben met gezondheidsproblemen. Vrijwel alle vragenlijsten zijn ingevuld zonder betrokkenheid van de desbetreffende dak- en thuisloze personen. Daarom zijn deze cijfers grotendeels gebaseerd op de professionele inschatting van de medewerkers van de tellende organisaties. Hen werd gevraagd of er sprake was van (een vermoeden van) diverse gezondheidsklachten. Bij een deel van de personen is wellicht bekend bij de professionals dat er sprake is van officiële diagnoses. Bovendien is niet duidelijk of deze gezondheidskenmerken als oorzaak of gevolg kunnen worden gezien in relatie tot (dreigende) dak- en thuisloosheid. Voorzichtigheid is daarom geboden bij het interpreteren van deze cijfers. In de vragenlijst konden er per persoon meerdere gezondheidsproblemen worden opgegeven. De percentages in de tabellen tellen daarom niet op tot 100.

Voor 31% van de getelde personen (113 personen) is de informatie over gezondheidskenmerken niet bekend. Bij ruim een tiende van de getelde dak- en thuisloze mensen is de inschatting dat er *geen gezondheidsproblemen* zijn (42 personen, 11%). Bij 41% (151 personen) is er vermoedelijk sprake van *psychische of psychiatrische problematiek*, bij 28% (101 personen) is er vermoedelijk sprake van *verslavingsproblemen* en bij 14% (51 personen) is er vermoedelijk sprake van een *verstandelijke beperking*. 8% van de mensen (31 personen) heeft vermoedelijk langdurige lichamelijke problemen en 6% (23 personen) heeft vermoedelijk een *fysieke beperking*.

Tabel 17a. Vermoedelijke gezondheidsproblemen van de getelde volwassen dak- en thuisloze personen (n=367)

	Aantal volwassenen	%
Geen gezondheidsproblemen	42	11%
Langdurig lichamelijke problemen	31	8%
Fysieke beperking	23	6%
Vermoeden van verstandelijke beperking	51	14%
Vermoeden van psychische/psychiatrische problemen	151	41%
Vermoeden van verslaving	101	28%
Onbekend	113	31%

Van de in totaal 367 volwassen getelde personen, is er bij 19% zowel vermoedelijk sprake van *psychische/psychiatrische problematiek* als van *verslavingsproblematiek* (70 personen). Bij 10% van de

personen (37 personen) is er sprake van zowel *vermoedelijke psychische/psychiatrische problemen* als van een *vermoedelijke verstandelijke beperking*. 9% van de personen (32 personen) heeft zowel een *vermoedelijke verstandelijke beperking* als *vermoedelijke verslavingsproblematiek*. Bij 7% van de personen (26 personen) is er sprake van zowel een *vermoedelijke verstandelijke beperking*, *psychische/psychiatrische en verslavingsproblematiek*.

Tabel 17b geeft de verdeling van vermoedelijke gezondheidsproblemen per verblijfssituatie weer. Van de mensen die *in de openbare ruimte* verbleven is bij 57% (12 personen) vermoedelijk sprake van psychische/psychiatrische problemen en bij 38% (8 personen) vermoedelijk van verslaving. In zowel *de noodopvang en de tijdelijke opvang voor dakloze mensen* is eenzelfde verdeling te zien. Het percentage mensen met vermoedelijke psychische/psychiatrische problemen is 38% in de noodopvang en 45% in de tijdelijke opvang. Het percentage mensen met een vermoedelijke verslaving is 29% in de noodopvang en 29% in de tijdelijke opvang. Daarnaast zijn er voor 17% van de mensen in de noodopvang en 21% van de mensen in de tijdelijke opvang geen gezondheidsproblemen gerapporteerd. Van de mensen die *in een instelling* verbleven is er bij 27% sprake van vermoedelijke psychische/psychiatrische problemen en bij 14% van een vermoedelijke verslaving. Voor 73% is onbekend of zij te maken hadden met gezondheidsproblemen. *In een niet-conventionele woonruimte* verbleven verhoudingsgewijs veel personen met vermoedelijke psychische/psychiatrische problemen (38%) en ook van de personen die bij familie of vrienden verbleven is er bij bijna de helft (47%) van de personen vermoedelijk sprake van psychische/psychiatrische problemen. Ten slotte is er bij 56% van de personen die verbleven *in een woning met dreigende huisuitzetting* een vermoeden van verslaving gerapporteerd, en bij 44% een vermoeden van psychische/psychiatrische problemen.

Tabel 17b. Verdeling van vermoedelijke gezondheidsproblemen per verblijfs categorie op 15-16 mei 2023

	In de openbare ruimte (n=21)		In de noodopvang (n=24)		In de tijdelijke opvang voor dakloze mensen (n=73)		In een instelling (n=91)		In een niet-conventionele woonruimte (n=47)		Bij familie, vrienden of derden (n=90)		In woning met dreigende huisuitzetting (n=9)	
		%		%		%		%		%		%		%
Geen gezondheidsproblemen	1	5%	4	17%	15	21%	-	-	6	13%	13	14%	1	11%
Langdurige lichamelijke problemen	3	14%	-	-	9	12%	2	2%	8	17%	6	7%	1	11%
Fysieke beperking	2	10%	3	13%	6	8%	4	4%	3	6%	4	4%	-	-
Vermoeden van verstandelijke beperking	2	10%	2	8%	15	21%	11	12%	5	11%	14	16%	1	11%
Vermoeden van psychische/psychiatrische problemen	12	57%	9	38%	33	45%	25	27%	18	38%	42	47%	4	44%
Vermoeden van verslaving	8	38%	7	29%	21	29%	13	14%	9	19%	35	39%	5	56%
Andere gezondheidsproblemen	-	-	-	-	4	5%	-	-	7	15%	5	6%	1	11%
Onbekend	5	24%	7	29%	5	7%	66	73%	11	23%	18	20%	1	11%

3.2.6 Verleden in een instelling

Van de getelde dak- en thuisloze personen verbleven 91 mensen op enig moment in hun leven in *detentie* (25%), 44 personen verbleven ooit in een *psychiatrische voorziening* (12%) en 30 personen verbleven ooit in een *jeugdzorgvoorziening* (8%). 19% van de mensen (70 personen) verbleef nooit in een van de opgesomde instellingen. Bij 39% van de personen (142 personen) is *onbekend* of zij op enig moment in hun leven in een instelling verbleven. Of iemand ooit in een psychiatrische instelling of in een jeugdzorgvoorziening verbleef is voor het merendeel van de getelde personen onbekend (zie ook Tabel 18). De genoemde percentages zijn daarmee naar waarschijnlijkheid lager dan het werkelijke percentage personen dat op enig moment in een instelling verbleef.

Tabel 18. Ervaring met verblijf in een instelling van getelde volwassen dak- en thuisloze personen (n=367).

	Aantal volwassenen	%*
Detentie		
Ja	91	25%
Nee	134	37%
Onbekend	142	39%
Totaal	367	100%
Psychiatrische voorziening		
Ja	44	12%
Nee	108	29%
Onbekend	215	59%
Totaal	367	100%
Jeugdzorgvoorziening		
Ja	30	8%
Nee	110	30%
Onbekend	227	62%
Totaal	367	100%
Geen ervaringen in een instelling	70	19%
Instellingsverleden geheel onbekend	142	39%

*Door afronding tellen sommige percentages niet op tot 100%

Vanwege het hoge aantal personen (39% - 62%) over wie de ervaringen met verblijf in een instelling niet bekend is, is het inhoudelijk niet zinvol om deze variabele uit te splitsen naar verblijfs categorie.

3.2.7 Inkomstenbronnen

Tabel 19a geeft de verschillende *inkomstenbronnen* van de getelde dak- en thuisloze personen weer. In de vragenlijst konden er bij de beantwoording van de vraag welke inkomstenbronnen mensen hebben meerdere inkomstenbronnen worden ingevuld. Daarom tellen de genoemde percentages niet op tot 100%. Van de 265 personen van wie de inkomstenbron bekend is, is *inkomen uit vast- of tijdelijk werk* de meest genoemde inkomstenbron (81 personen, 22%), gevolgd door *inkomen uit een bijstandsuitkering* (76 personen, 21%). De andere meest voorkomende inkomstensbron is *inkomen uit een ziekte- of arbeidsongeschiktheidsverzekering* (52 personen, 14%). In totaal ontvangen 146 personen (40%) een inkomen uit een uitkering en 10 personen hebben een informeel inkomen (3%). Een voorbeeld hiervan is het verzamelen van blikjes en flesjes met statiegeld of schoonmaakwerk. 4 personen hebben een inkomen uit illegale activiteiten (1%). 11% van de getelde dak- en thuisloze mensen (40 personen) heeft op het moment van de telling *geen inkomen*. Voor 17 personen (5%) wordt een *andere* inkomstenbron aangeven,

zoals studiefinanciering, leefgeld vanuit een asielzoekerscentrum of andere verblijfsinstelling.

Tabel 19a. Inkomstenbronnen van de getelde volwassen dak- en thuisloze personen (n=367) op 15-16 mei 2023

	Aantal volwassenen	%
Vast of tijdelijk werk	81	22%
Werkloosheidsuitkering	15	4%
Ziekte- of arbeidsongeschiktheidsuitkering	52	14%
Bijstandsuitkering	76	21%
Daklozenuitkering	3	<1%
Pensioen/AOW	5	1%
Informeel inkomen	10	3%
Illegale activiteiten	4	1%
Geen inkomen	40	11%
Anders	17	5%
Onbekend	102	28%

Tabel 19b geeft de verdeling van de inkomstenbronnen weer van de getelde dak- en thuisloze volwassenen verdeeld over de verblijfssituaties. Van de mensen die in de openbare ruimte verbleven hebben de meeste mensen geen inkomen (19%, 4 personen) of een bijstandsuitkering (19%, 4 personen). Van de mensen die *in de noodopvang* verbleven hebben de meeste mensen een ziekte- of arbeidsongeschiktheidsuitkering (29%, 7 personen) en een bijstandsuitkering (25%, 6 personen). Van de mensen die *in de tijdelijke opvang* verbleven beschikken de meeste mensen over een bijstandsuitkering (42%, 31 personen) en inkomen uit vast of tijdelijk werk (27%, 20 personen). Van de mensen die *in een instelling* verbleven is van 53% (48 personen) niet bekend over welke inkomstenbronnen zij beschikken. De voornaamste inkomstenbronnen van mensen *in niet-conventionele woonruimten* zijn vast of tijdelijk werk (43%, 20 personen) en een ziekte- of arbeidsongeschiktheidsuitkering (17%, 8 personen). *Bij familie, vrienden en derden* verbleven relatief veel mensen met een inkomen uit vast of tijdelijk werk (29%, 26 personen) en mensen met een bijstandsuitkering (21%, 19 personen). *In een woning met dreigende huisuitzetting* heeft de grootste groep personen een ziekte of arbeidsongeschiktheidsuitkering (33%, 3 personen), gevolgd door een bijstandsuitkering (22%, 2 personen).

Tabel 19b. Verdeling van inkomstenbronnen per verblijfs categorie in de nacht van 15-16 mei 2023

	In de openbare ruimte (n=21)		In de noodopvang (n=24)		In de tijdelijke opvang voor dakloze mensen (n=73)		In een instelling (n=91)		In een niet-conventionele woonruimte (n=47)		Bij familie, vrienden of derden (n=90)		In woning met dreigende huisuitzetting (n=9)	
		%		%		%		%		%		%		%
Vast of tijdelijk werk	-	-	2	8%	20	27%	8	9%	20	43%	26	29%	1	11%
Werkloosheidsuitkering	2	10%	1	4%	3	4%	3	3%	2	4%	3	3%	-	-
Ziekte- of arbeidsongeschiktheidsuitkering	3	14%	7	29%	11	15%	5	5%	8	17%	13	14%	3	33%
Bijstandsuitkering	4	19%	6	25%	31	42%	3	3%	9	19%	19	21%	2	22%
Daklozenuitkering	1	5%	-	-	1	1%	-	-	-	-	1	1%	-	-
Pensioen/AOW	-	-	-	-	1	1%	-	-	1	2%	1	1%	1	11%
Informeel inkomen	1	5%	-	-	-	-	1	1%	4	9%	4	4%	-	-
Illegale activiteiten	2	10%	-	-	-	-	1	1%	-	-	1	1%	-	-
Geen inkomen	4	19%	5	21%	3	4%	11	12%	1	2%	10	11%	1	11%
Anders	-	-	1	4%	1	1%	14	15%	3	6%	4	4%	-	-
Onbekend	6	29%	4	17%	12	16%	48	53%	7	15%	15	17%	2	22%

3.2.8 Actieve begeleiding

Tabel 20a laat zien welk deel van de getelde dak- of thuisloze mensen actieve begeleiding krijgt. Actieve begeleiding is gedefinieerd als ‘minimaal 1 begeleidingscontact in de afgelopen maand’. Ongeveer twee derde van de getelde dak- of thuisloze personen wordt *actief begeleid* door één of meerdere organisaties (229 personen, 62%). Veel genoemde organisaties zijn Verdihuis, ONS Welzijn, GGZ Oost Brabant en Bemoeizorg. Ongeveer een vijfde van de getelde personen ontvangt *geen begeleiding* (66 personen, 18%). Van 72 personen is *onbekend* of zij actief werden begeleid door een instantie of organisatie.

Tabel 20a. Ontvangen van actieve begeleiding in maand voorafgaand aan de teldag

	Aantal volwassenen	%
Ja	229	62%
Nee	66	18%
Onbekend	72	20%
Totaal	367	100%

Tabel 20b laat per verblijfs situatie zien hoeveel mensen actief begeleid worden. De groep personen die verbleef *in tijdelijk opvang voor dak- en thuisloze mensen* ontvangt relatief het vaakst actieve begeleiding (92%), gevolgd door mensen die verblijven *in een woning met dreigende huisuitzetting* (67%), mensen die

verblijven *in de noodopvang* (63%), personen die verblijven *bij familie, vrienden of derden* (57%), mensen die verblijven *in een instelling* (56%), mensen die verblijven *in een niet-conventionele woonruimte* (45%) en personen die verblijven *in de openbare ruimte* (38%).

Tabel 20b. Ontvangen van actieve begeleiding per verblijfs categorie op 15-16 mei 2023

	In de openbare ruimte		In de noodopvang		In de tijdelijke opvang voor dakloze mensen		In een instelling		In een niet-conventionele woonruimte		Bij familie, vrienden of derden		In woning met dreigende huisuitzetting	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Wel actieve begeleiding	8	38%	15	63%	67	92%	51	56%	21	45%	51	57%	6	67%
Geen actieve begeleiding	7	33%	8	33%	3	4%	1	1%	19	40%	25	28%	2	22%
Onbekend	6	29%	1	4%	3	4%	39	43%	7	15%	14	16%	1	11%
Totaal	21	100%	24	100%	73	100%	91	100%	47	100%	90	100%*	9	100%

*Door afronding tellen de percentages op tot 101% in plaats van 100%

3.2.9 Briefadres

Tabel 21a geeft weer hoeveel van de getelde dak- en thuisloze personen een briefadres⁴ hebben. Iets minder dan de helft van de getelde mensen *beschikt over een briefadres* (174 personen, 47%). Een briefadres (ook wel een postadres genoemd) is een adres waar de overheid iemand zonder woonadres kan bereiken (Rijksoverheid, z.d.). Ongeveer een derde van de mensen heeft *geen briefadres* (123 personen, 34%) en voor een vijfde van de getelde mensen (70 personen, 19%) is deze informatie *niet bekend*. De meeste mensen die een briefadres hebben, hebben dat bij een van de deelnemende gemeenten, bij familie of vrienden of bij SMO Verdihuis.

Tabel 21a. Aantal getelde volwassen dak- en thuisloze personen met een briefadres op 15-16 mei 2023

	Aantal volwassenen	%
Ja	163	44%
Ja, maar onbekend waar	11	3%
Nee	123	34%
Onbekend	70	19%
Totaal	367	100%

Het aantal personen met een briefadres wordt per verblijfs categorie weergegeven in tabel 21b. Mensen die op het moment van de telling verbleven *in een niet-conventionele woonruimte* beschikten het vaakst over een briefadres (64%), gevolgd door mensen die verbleven *bij familie, vrienden of derden* (59%), mensen die verbleven *in de openbare ruimte* (52%), mensen die *in een instelling* verbleven (48%), mensen die verbleven *in een woning met dreigende huisuitzetting* (44%) en mensen die verbleven *in de noodopvang* (38%).

⁴ Er is enkel gevraagd of mensen beschikken over een briefadres en niet of mensen beschikken over een woonadres. Het kan zijn dat mensen die geen briefadres hebben wel ergens een woonadres kunnen hebben waar zij zich kunnen inschrijven (dit is bijvoorbeeld het geval bij mensen met dreigende huisuitzetting).

Tabel 21b. Verdeling van aantal personen met briefadres per verblijfs categorie op 15-16 mei 2023

	In de openbare ruimte		In de noodopvang		In de tijdelijke opvang voor dakloze mensen		In een instelling		In een niet-conventionele woonruimte		Bij familie, vrienden of derden		In woning met dreigende huisuitzetting	
		%		%		%		%		%		%		%
Heeft een briefadres	10	48%	7	29%	16	22%	43	47%	27	57%	50	56%	4	44%
Heeft een briefadres, onbekend waar	1	5%	2	8%	-	-	1	1%	3	6%	3	3%	-	-
Heeft geen briefadres	4	19%	11	46%	54	74%	11	12%	13	28%	22	24%	5	56%
Onbekend	6	29%	4	17%	3	4%	36	40%	4	9%	15	17%	-	-
Totaal	21	100%*	24	100%	73	100%	91	100%	47	100%	90	100%	9	100%

*Door afronding tellen de percentages op tot 101% in plaats van 100%

3.2.10 Aanleiding(en) voor dak- en thuisloosheid

Tabel 22 geeft een overzicht van de aanleidingen voor het verlies van woonzekerheid bij de getelde dak- en thuisloze mensen. Het is niet gezegd dat dit de enige aanleidingen waren, mogelijk was er sprake van een samenspel van factoren. In de vragenlijst konden meerdere aanleidingen worden aangegeven. De percentages tellen daarom niet op tot 100%.

Verschil tussen aanleiding verlies woonzekerheid en oorzaken van dak- en thuisloosheid

In de vragenlijst werd gevraagd naar factoren die bijdroegen aan het verlies van woonzekerheid bij de mensen die zij hebben geteld (aanleidingen verlies woonzekerheid). Belangrijk om te benadrukken is dat het hierbij niet gaat om *oorzaken* van dak- en thuisloosheid. Vanuit bestaande kennis over oorzaken van dak- en thuisloosheid weten we dat zowel structurele als individuele factoren een rol spelen bij dak- en thuisloosheid. De belangrijkste structurele factoren zijn het gebrek aan betaalbare en passende huisvesting, onvoldoende inkomen (uit werk of uitkering), en onvoldoende toegankelijke en passende zorg en ondersteuning (Raad Volksgezondheid en Samenleving, 2020; Ministerie van BZK, Ministerie van SZW & Ministerie van VWS, 2020). Voor het oplossen van dak- en thuisloosheid is het belangrijk om te kijken naar zowel structurele als naar individuele factoren. De aanleidingen voor het verlies van woonzekerheid die uit dit onderzoek naar voren komen, vormen een belangrijke basis voor gesprekken met professionals over maatregelen ten behoeve van preventie.

De meest genoemde aanleidingen voor het verlies van woonzekerheid zijn een *conflict met familie/huisgenoten* (79 personen, 22%), *psychische problematiek* (82 personen, 22%), *verslaving* (58 personen, 16%), *ontslag uit een instelling* (56 personen, 15%) en *relatiebreuk* (53 personen, 14%). Daarnaast is voor ongeveer een tiende van de personen (*huiselijk geweld*) (41 personen, 11%), *financiële problemen* (42 personen, 11%) en *huisuitzetting vanwege overlast* (36 personen, 10%) aanleiding tot het verlies van woonzekerheid. Voor 11% van de getelde dak- en thuisloze personen wordt een (bijkomende) *andere aanleiding genoemd*. Voor 74 personen is de aanleiding voor het verlies van woonzekerheid *onbekend* (20%).

Tabel 22. Aanleiding verlies woonzekerheid van de getelde volwassen dak- en thuisloze personen (n=367)

Aanleiding	Aantal	
	volwassenen	%
Huisuitzetting:		
vanwege huurschuld	22	6%
vanwege overlast	36	10%
vanwege drugshandel	11	3%
vanwege woonfraude	3	1%
vanwege beëindiging van een omklapcontract	4	1%
Gedwongen verlaten van woning:		
vanwege renovatie	2	1%
vanwege ongeschikte/onbewoonbare woning	4	1%
vanwege verkoop	12	3%
vanwege einde huurovereenkomst	16	4%
Relationele problemen/gebeurtenissen:		
Conflict met familie/ huisgenoten	79	22%
Relatiebreuk	53	14%
(Huiselijk) geweld	41	11%
Overlijden van huisgenoot	1	>1%
Persoonlijke problemen:		
Psychische problematiek	82	22%
Verslaving	58	16%
Werkloosheid	24	7%
Financiële problemen	42	11%
Remigratie	2	1%
Immigratie	11	3%
Illegaliteit	4	1%
Gevlucht uit Oekraïne vanwege de oorlog	0	-
Ontslag uit een instelling	56	15%
Calamiteiten zoals brand, overstroming, etc.	1	>1%
Anders	41	11%
Aanleiding onbekend	74	20%

3.2.11 Duur van dak- en thuisloosheid

Uit de telling blijkt dat ongeveer de helft van de getelde personen (53%) korter dan *een jaar dak- of thuisloos* is. Daarvan zijn 90 personen minder dan vier maanden dak- of thuisloos (25%) en 103 personen *vier maanden tot een jaar dak- of thuisloos* (28%). Ongeveer een kwart van de getelde personen (27%) is *langer dan een jaar dak- of thuisloos* waarvan 48 personen (13%) *langer dan twee jaar*. 3% heeft *momenteel nog huisvesting* (9 personen) maar dreigt uit huis gezet te worden. Voor 67 personen is de duur van hun dak- of thuisloze situatie onbekend (18%).

Tabel 23a. Duur van dak- en thuisloosheid van de getelde volwassen dak- en thuisloze personen op 15-16 mei

	Aantal volwassenen	%
Minder dan vier maanden	90	25%
Vier maanden tot een jaar	103	28%
Een tot twee jaar	50	14%
Meer dan twee jaar	48	13%

Er is nog huisvesting	9	3%
Onbekend	67	18%
Totaal	367	100%*

*Door afronding tellen de percentages op tot 101% in plaats van 100%

In tabel 23b is de verdeling van de duur van dak- en thuisloosheid per verblijfs categorie weergegeven. Van de groep mensen die verbleef *in de openbare ruimte* zijn de meeste personen minder dan 4 maanden (29%) dak- en thuisloos of twee jaar of langer dak- en thuisloos (24%). Voor de personen die *in de noodopvang* verbleven geldt dat bijna de helft (46%) vier maanden tot een jaar dak- en thuisloos is en een kwart (25%) is minder dan vier maanden dak- en thuisloos. Van de personen die verbleven in *de tijdelijke opvang voor dakloze mensen* is ruim een derde (37%) 4 maanden tot een jaar dak- en thuisloos en een kwart (25%) minder dan 4 maanden. Onder de groep personen die *in een instelling* verbleven is het grootste percentage personen minder dan 4 maanden (22%) of 4 maanden tot een jaar dak- en thuisloos (21%). Van de personen die verbleven *in een niet-conventionele woonruimte* en verbleven *bij familie, vrienden of derden* is ook het grootste aandeel tussen de 4 maanden tot een jaar (34%) of langer dan 1 jaar dak- en thuisloos (52%). Elk van de personen die verbleef *in een woning met dreigende huisuitzetting* had op het moment van de telling nog huisvesting (100%).

Tabel 23b. Verdeling van de duur van dak- en thuisloosheid per verblijfs categorie op 15-16 mei 2023.

	In de openbare ruimte		In de noodopvang		In de tijdelijke opvang voor dakloze mensen		In een instelling		In een niet-conventionele woonruimte		Bij familie, vrienden of derden		In woning met dreigende huisuitzetting	
		%		%		%		%		%		%		%
Minder dan vier maanden	6	29%	6	25%	18	25%	20	22%	4	9%	33	37%	-	-
Vier maanden tot een jaar	4	19%	11	46%	27	37%	19	21%	16	34%	24	27%	-	-
Een tot twee jaar	1	5%	4	17%	4	19%	13	14%	12	26%	6	7%	-	-
Meer dan twee jaar	5	24%	1	4%	7	10%	2	2%	12	26%	17	19%	-	-
Er is nog huisvesting	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	100%
Onbekend	5	24%	2	8%	7	10%	37	41%	3	6%	10	11%	-	-
Totaal*	21	100%	24	100%	73	100%	91	100%	47	100%	90	100%	9	100%

*Door afronding tellen de percentages op tot 99% of 101% in plaats van 100%

Hoofdstuk 4

Enkele groepen uitgelicht

> 4.1 Alleenstaande minderjarige kinderen

> 4.2 Direct en indirect betrokken minderjarige kinderen

> 4.3 Dak- en thuisloze jongeren (17-28 jaar)

> 4.4 Dak- en thuisloze vrouwen

> 4.5 Personen die langer dan 2 jaar dak- en thuisloos zijn

> 4.6 Dak- en thuisloze personen van 65 jaar en ouder

Hoofdstuk 4 Enkele groepen uitgelicht

Met de toepassing van de ETHOS-light telmethode komen dak- en thuisloze mensen met diverse verblijfplaatsen en profielkenmerken in beeld. In dit hoofdstuk lichten we de situatie van enkele groepen dak- en thuisloze mensen nader toe. In wat volgt bespreken we de verblijfssituatie en profielkenmerken van 1) alleenstaande minderjarige kinderen, 2) direct en indirect betrokken kinderen, 3) dak- en thuisloze jongeren, 4) dak- en thuisloze vrouwen, 5) personen die langer dan 2 jaar dak- of thuisloos zijn op het moment van de telling, en 6) dak- en thuisloze personen van 65 jaar en ouder.

Aandachtspunten bij het uitlichten van specifieke groepen

- Het uitlichten van bovenstaande groepen kan waardevolle inzichten geven voor het ontwikkelen van gericht beleid voor het voorkomen en oplossen van dak- en thuisloosheid. Tegelijkertijd is het van belang om hierbij rekening te houden met de verschillende aspecten van iemands identiteit (bijvoorbeeld geslacht, nationaliteit en leeftijd) die elkaar beïnvloeden en iemands positie en kansen in de maatschappij kunnen bepalen. Dit wordt ook wel intersectionaliteit of kruispuntdenken genoemd (Wekker & Lutz, 2001).
- Vanwege de relatief kleine aantallen zijn de resultaten in deze rapportage zoals eerder werd aangegeven niet generaliseerbaar. Dit geldt ook voor de resultaten in dit hoofdstuk: deze zeggen iets over de genoemde groepen in deze specifieke regio en geven geen landelijk beeld.
- In verband met de kans op herleidbaarheid gaan we niet in op informatie over subgroepen die bestaan uit 5 personen en minder. Daarom tellen de gerapporteerde percentages niet altijd op tot 100%.

4.1 Alleenstaande minderjarige kinderen

Naast het aantal kinderen dat betrokken is in een situatie van dak- en thuisloosheid met één of meerdere ouders zijn er in deze telling 4 kinderen (jonger dan 18) die zonder ouder(s) verbleven in een situatie van dak- en thuisloosheid.

In de nacht van 15 op 16 mei verbleven al deze kinderen in een instelling (100%). Alle vier verbleven zij langer in een instelling vanwege gebrek aan vervolghuisvesting. Om de anonimiteit van deze kinderen te waarborgen, wordt in deze rapportage niet verder ingegaan op hun profielkenmerken.

4.2 Direct en indirect betrokken kinderen

Via de vragenlijsten⁵ die zijn ingevuld over de volwassen dak- en thuisloze personen zijn ook betrokken minderjarige kinderen in kaart gebracht. Hierbij maken we onderscheid tussen direct betrokken kinderen (kinderen die met hun ouder(s) in dezelfde woonsituatie verblijven) en indirect betrokken kinderen (kinderen die ergens anders verblijven dan hun ouder en zelf niet in een situatie van dak- of thuisloosheid verblijven). De situaties van beide groepen lichten we hieronder verder toe.

⁵ Door ook te vragen naar de anonieme naamcode van een betrokken andere ouder zijn eventuele dubbeltellingen van (in)direct betrokken kinderen geïdentificeerd en verwijderd.

4.2.1 Direct betrokken kinderen

In totaal zijn er in deze telling 119 minderjarige kinderen geteld die direct betrokken zijn bij één of meerdere volwassenen in een situatie van dak- of thuisloosheid in de nacht van 15 op 16 mei. 60 volwassen dakloze personen (16% van het totale aantal volwassenen) hadden één of meerdere direct betrokken kinderen.

Verblijfssituatie van direct betrokken minderjarige kinderen op 15-16 mei

Tabel 24 geeft de verblijfplaats weer van de direct betrokken minderjarige kinderen in de nacht van 15 op 16 mei. In de nacht van 15 op 16 mei verbleven 9 kinderen met één of meerdere ouder(s) in de noodopvang (8%) en 26 kinderen met één of meerdere ouder(s) in een tijdelijke opvang voor dakloze mensen (22%). 27 kinderen verbleven met hun ouder(s) in een instelling (23%) en 14 kinderen verbleven met hun ouder(s) in een niet-conventionele woonruimte zoals een boot, schuur of caravan (12%). De grootste groep kinderen verbleef met hun ouder(s) bij familie, vrienden of derden vanwege gebrek aan een passende woonoplossing (34 kinderen, 29%). Ten slotte is het van 9 kinderen (7%) onbekend waar zij verbleven.

Tabel 24. Verblijfplaats van direct betrokken minderjarige kinderen op 15-16 mei 2023.

	Aantal direct betrokken kinderen	%
1 In de openbare ruimte	-	-
2 In noodopvang	9	8%
3 In tijdelijke opvang voor dakloze mensen	26	22%
4 In instelling	27	23%
5 In niet-conventionele woonruimte	14	12%
6 Bij familie/ vrienden/ derden	34	29%
+ In woning met dreigende uithuiszetting	-	-
Onbekend	9	7%
Totaal	119	100%*

*Door afronding tellen de percentages op tot 101% in plaats van 100%.

Van de groep kinderen die zich samen met één of meerdere ouders *in de tijdelijke opvang voor dakloze mensen* bevonden, verbleven 12 kinderen in de vrouwenopvang (48%), 13 kinderen in de kleinschalige opvang (52%) en van één kind is dit onbekend. Van de kinderen die met hun ouder(s) verbleven *in een instelling* verbleven er 22 kinderen in een asielzoekerscentrum (81%). Van de kinderen die met één of meerdere ouders verbleven *in een niet-conventionele woonruimte* verbleven er 8 kinderen in een (sta)caravan (of) op een camping (57%).

Profielkenmerken van de volwassenen met direct betrokken kinderen

Hieronder beschrijven we enkele profielkenmerken van de volwassen personen met direct betrokken kinderen (60 personen).

Nationaliteit

70% van de personen met direct betrokken kinderen (42 personen) heeft de *Nederlandse nationaliteit*. Daarnaast heeft 27% van de personen een *andere nationaliteit* (16 personen). Voor 3% was deze informatie onbekend (2 personen).

Samenstelling van huishouden

De meeste personen met direct betrokken kinderen zijn *alleenstaand* (37 personen, 62%). Van deze alleenstaande dak- of thuisloze ouders is ongeveer de helft *vrouw* (32 vrouwen, 53% t.o.v. 28 mannen, 47%). Daarnaast verblijven 17 personen met hun *partner* (28%) en voor 2 personen is de samenstelling van het

huishouden onbekend (4%). 43% van de personen met direct betrokken kinderen heeft ook *indirect betrokken kinderen* (26 personen).

Gezondheid

Een vijfde van de personen met direct betrokken kinderen heeft *geen gezondheidsproblemen* (12 personen, 20%). Daarnaast is er bij 23 personen vermoedelijk sprake van *psychische/ psychiatrische problemen* (38%) en bij 7 personen is vermoedelijk sprake van *verslaving* (12%). Voor 18 personen is deze informatie onbekend (30%).

Inkomstenbronnen

Iets minder dan een kwart van de personen met direct betrokken kinderen heeft *inkomen uit vast of tijdelijk werk* (23%, 14 personen) of/een *bijstandsuitkering* (14 personen, 23%). Daarnaast zijn de belangrijkste andere inkomstenbronnen een *ziekte- of arbeidsongeschiktheidsuitkering* (7 personen, 12%). 9 personen met direct betrokken kinderen hebben *geen inkomen* (15%).

Briefadres

57% van de personen met direct betrokken kinderen heeft *een briefadres* (34 personen). 18 personen hebben *geen briefadres* (30%) en voor 8 personen is dit *onbekend* (13%).

Actieve begeleiding

75% van de personen ontvangt *actieve begeleiding* (door één of meerdere organisaties) (45 personen) en 15% heeft *geen actieve begeleiding* (9 personen). Voor 6 personen is het *onbekend* of ze actieve begeleiding krijgen (10%).

Duur van dak- en thuisloosheid

Van de dak- en thuisloze personen met direct betrokken kinderen is 73% *korter dan 1 jaar* dak- en thuisloos. 21 personen zijn *korter dan 4 maanden* dak- en thuisloos (35%) en 23 personen zijn *4 maanden tot 1 jaar* dak- en thuisloos (38%). Daarnaast is 22% *langer dan 1 jaar* dak- en thuisloos en voor 2 personen is het *onbekend* (3%).

Aanleidingen verlies woonzekerheid⁶

De meest voorkomende aanleidingen voor het verlies van woonzekerheid onder de ouders met direct betrokken kinderen zijn: *een relatiebreuk* (22 personen, 37%), *huiselijk geweld* (15 personen, 25%) en *conflict met familie/huisgenoten* (7 personen, 12%).

4.2.2 Indirect betrokken minderjarige kinderen

In totaal zijn er 101 kinderen indirect betrokken bij één of meerdere ouders in een situatie van dak- of thuisloosheid. Deze kinderen verblijven niet op dezelfde plek als hun dak- of thuisloze ouder(s). Het aantal (indirect) betrokken kinderen is in kaart gebracht omdat bekend is dat ook indirecte betrokkenheid bij dak- en thuisloosheid grote impact kan hebben op kinderen. De kinderen zijn meegeteld via de vragenlijsten van 59 volwassenen in een situatie van dak- of thuisloosheid met minstens één indirect betrokken kind (16% van alle getelde volwassen dak- en thuisloze personen).

---

⁶ Een aanleiding voor het verlies van woonzekerheid is niet hetzelfde als de oorzaak van dak- of thuisloosheid. Zie voor een toelichting hierop het kader onder paragraaf 3.2.10.

Profielkenmerken van de volwassenen met indirect betrokken kinderen

Nationaliteit

Ruim 80% van de personen met indirect betrokken kinderen heeft de *Nederlandse nationaliteit* (49 personen, 83%). 10 personen met indirect betrokken kinderen hebben een *andere nationaliteit* (17%).

Samenstelling van huishouden

Drie kwart van de personen met indirect betrokken kinderen zijn *alleenstaand* (44 personen, 75%). In tegenstelling tot de alleenstaande ouders met direct betrokken kinderen, is het merendeel van de alleenstaande dakloze ouders met indirect betrokken kinderen *man* (26 mannen, 59% t.o.v. 18 vrouwen, 41%).

Gezondheid

Van de personen met indirect betrokken kinderen hebben 11 personen *vermoedelijk geen gezondheidsproblemen* (19%). Daarnaast heeft iets minder dan de helft *vermoedelijk psychische of psychiatrische problemen* (28 personen, 48%). Bij ruim één derde is er vermoedelijk sprake van een *verslaving* (16 personen, 27%), en bij 9 personen vermoedelijk van een *verstandelijke beperking* (15%). Daarnaast heeft 10% vermoedelijk te maken met *langdurige lichamelijke problemen* (6 personen). Voor 10 personen is deze informatie *onbekend* (17%).

Inkomstenbronnen

De grootste groep personen met indirect betrokken kinderen heeft inkomen uit *vast of tijdelijk werk* (20 personen, 34%). Daarnaast zijn de belangrijkste andere inkomstenbronnen voor deze groep een *bijstandsuitkering* (17 personen, 29%) en een *ziekte- of arbeidsongeschiktheidsuitkering* (10 personen, 17%).

Briefadres

Bijna de helft van de personen met indirect betrokken kinderen heeft *geen briefadres* (24 personen, 41%), 28 personen hebben *wel een briefadres* (48%). Voor 7 personen is het *onbekend* (12%).

Actieve begeleiding

Ongeveer driekwart van de personen wordt *actief begeleid* door één of meerdere organisaties (43 personen, 73%), 17% ontvangt *geen actieve begeleiding* (10 personen). Voor 10% van de personen is het *onbekend* of zij begeleiding ontvangen (6 personen).

Duur van dak- en thuisloosheid

Van de dak- en thuisloze personen met indirect betrokken kinderen is ongeveer drie kwart van de personen minder dan 1 jaar dak- en thuisloos (76%). 18 personen zijn *korter dan 4 maanden dak- en thuisloos* (31%) en 27 personen zijn *4 maanden tot 1 jaar dak- en thuisloos* (46%). Daarnaast zijn 11 personen *langer dan 1 jaar dak- en thuisloos* (18%).

Aanleidingen verlies woonzekerheid⁷

De meest voorkomende aanleidingen voor het verlies van woonzekerheid onder de ouders met indirect betrokken kinderen zijn: *een relatiebreuk* (42%, 25 personen), *psychische problematiek* (11 personen, 19%), *huiselijk geweld* (12 personen, 20%), *conflict met familie/huisgenoten* (10 personen, 17%), *verslaving* (7 personen, 12%) en *financiële problemen* (8 personen, 14%).

---

⁷ Een aanleiding voor het verlies van woonzekerheid is niet hetzelfde als de oorzaak van dak- of thuisloosheid. Zie voor een toelichting hierop het kader onder paragraaf 3.2.10.

4.3 Dak- en thuisloze jongeren (18-27 jaar)

In totaal zijn er op 15-16 mei 89 dak- of thuisloze jongeren geteld in de leeftijd van 18 en 27 jaar. Deze groep vormt 24% van het totaal getelde volwassen dak- en thuisloze personen.

Verblijfssituatie van dak- en thuisloze jongeren op 15-16 mei

Tabel 25 geeft de verblijfplaats weer van de getelde dak- en thuisloze jongeren in de nacht van 15 op 16 mei. 10 jongeren verbleven *in de noodopvang* (11%) en 12 jongeren *in tijdelijke opvang voor dakloze mensen* (13%). 36 jongeren verbleven *in een instelling* (40%) en 7 jongeren verbleven in een niet-conventionele woonruimte zoals een boot, schuur of caravan (8%). Van de jongeren die *in een instelling* verbleven op 15-16 mei, verbleven er 16 jongeren in beschermd wonen (44%) en 12 jongeren in detentie (33%). Een kwart van de jongeren verbleef *bij familie, vrienden of derden* (25%, 22 personen). Ten slotte verbleven 2 jongeren (2%) *in een woning met dreigende huisuitzetting*.

Tabel 25. Verblijfplaats van getelde dak- en thuisloze jongeren (17-28 jaar) op 15-16 mei 2023.

	Aantal jongeren	%
1 In de openbare ruimte	-	-
2 In noodopvang	10	11%
3 In tijdelijke opvang voor dakloze mensen	12	13%
4 In instelling	36	40%
5 In niet-conventionele woonruimte	7	8%
6 Bij familie/ vrienden/ derden	22	25%
+ In woning met dreigende uithuiszetting	2	2%
Onbekend	-	-
Totaal	89	100%*

*Door afronding tellen de percentages op tot 99% in plaats van 100%.

Profielkenmerken van de groep dak- en thuisloze jongeren (18-27 jaar)

Geslacht

65% van de getelde dak- en thuisloze jongeren is *man* (58 personen) en 35% is *vrouw* (31 personen).

Nationaliteit

63% van de getelde dak- en thuisloze jongeren heeft de *Nederlandse nationaliteit* (56 personen). Daarnaast heeft 18% van de personen een *andere nationaliteit* (16 personen). Van 17 jongeren (19%) is *niet bekend* welke nationaliteit zij hebben.

Samenstelling van huishouden

Ongeveer de helft van de getelde dak- en thuisloze jongeren is *alleenstaand* (48 personen, 54%). Daarnaast verbleven er 10 jongeren samen met hun ouder(s) in een situatie van dak- en thuisloosheid (11%). Voor 11 jongeren is de samenstelling van het huishouden *onbekend* (11%) en voor 20 jongeren is de samenstelling van hun huishouden anders (22%).

Gezondheid

Van de 89 dak- en thuisloze jongeren in de regio hebben 10 jongeren naar inschatting van de professional vermoedelijk *geen gezondheidsproblemen* (11%). Daarnaast is bij 36 van de jongeren vermoedelijk sprake van *psychische/psychiatrische problemen* (40%). Bij ruim een kwart van de jongeren is er vermoedelijk sprake van *verslaving* (24 personen, 27%), en bij 17% van de jongeren is er vermoedelijk sprake van een *verstandelijke beperking* (15 personen). Voor 10 jongeren is deze informatie *onbekend* (11%).

Inkomstenbronnen

Ruim een kwart van de getelde dak- en thuisloze jongeren heeft een *inkomen uit vast of tijdelijk werk* (26%, 23 personen), gevolgd door een groep van 12 jongeren die een *bijstandsuitkering* heeft (14%). 10% van de jongeren (9 personen) heeft een *ziekte- of arbeidsongeschiktheidsuitkering*, voor 7 dak- en thuisloze jongeren geldt dat ze *geen inkomen* hebben (8%) en 12 jongeren (13%) hebben een *andere vorm van inkomen*. Voorbeelden hiervan zijn studiefinanciering en een Wajong uitkering. Ten slotte is voor 20 jongeren het inkomen *onbekend* (22%).

Briefadres

Iets minder dan de helft van de getelde dak- en thuisloze jongeren heeft een *briefadres* (48%, 43 personen). 34% van de jongeren heeft *geen briefadres* (30 personen). Voor 18% van de dak- en thuisloze jongeren is dit *onbekend* (16 personen).

Actieve begeleiding

64% van de jongeren wordt *actief begeleid* door één of meerdere organisaties in de maand voor de telling (57 personen). 18% van de jongeren ontvangt *geen begeleiding* (16 personen). Ten slotte is er van 18% van de dak- en thuisloze jongeren *onbekend* of ze actieve begeleiding ontvangen (16 personen).

Duur van dak- en thuisloosheid

Van de dak- en thuisloze jongeren is op het moment van de telling 58% *korter dan 1 jaar dak- en thuisloos*. 22 jongeren zijn *korter dan 4 maanden dak- en thuisloos* (25%) en 30 personen zijn *4 maanden tot 1 jaar dak- en thuisloos* (34%). Daarnaast zijn er 18 jongeren *langer dan 1 jaar dak- en thuisloos* (20%). Ten slotte is van 21% is de duur van dak- en thuisloosheid op het moment van de telling *onbekend* (19 jongeren).

Aanleidingen verlies woonzekerheid⁸

De meest voorkomende aanleidingen voor het verlies van woonzekerheid voor de getelde groep dak- en thuisloze jongeren zijn *conflict met familie/huisgenoten* (36 personen, 40%), *psychische problematiek* (22 personen, 25%), *verslaving* (13 personen, 15%), *huiselijk geweld* (12 personen, 13%) en *ontslag uit een instelling* (10 personen, 11%).

4.4 Dak- en thuisloze vrouwen

In totaal zijn er 108 dak- of thuisloze vrouwen geteld, dit is 29% van het totaal getelde volwassen dak- of thuisloze personen. In de analyse van de verblijfsituatie en de profielkenmerken van deze vrouwen zetten we de resultaten af tegen de getelde dak- en thuisloze mannen.

Verblijfsituatie dak- en thuisloze vrouwen op 15-16 mei

Tabel 26 laat zien dat de getelde dak- en thuisloze vrouwen in de nacht van 15-16 mei in alle verblijfs categorieën verbleven. Er verbleven in vergelijking met mannen minder vrouwen *in de openbare ruimte* (4% vrouwen, 7% mannen), *in de noodopvang* (4% vrouwen, 8% mannen) en in een instelling (20% vrouwen, 27% mannen). Daarentegen verbleven er relatief veel vrouwen (30%) *in de tijdelijke opvang voor dakloze mensen* in vergelijking met mannen (16%). Verder is er een relatief gelijke verdeling van dak- en thuisloze vrouwen en mannen *in een niet-conventionele woonruimten, bij familie/vrienden of derden en in een woning met dreigende huisuitzetting*.

---

⁸ Een aanleiding voor het verlies van woonzekerheid is niet hetzelfde als de oorzaak van dak- of thuisloosheid. Zie voor een toelichting hierop het kader onder paragraaf 3.2.10.

Tabel 26. Verblijfplaats dak- en thuisloze vrouwen en mannen op 15-16 mei

	Aantal vrouwen	%	Aantal mannen	%
1 In de openbare ruimte	4	4	17	7
2 In noodopvang	4	4	20	8
3 In tijdelijke opvang voor dakloze mensen	32	30	40	16
4 In instelling	22	20	69	27
5 In niet-conventionele woonruimte	14	13	33	13
6 Bij familie/vrienden/derden	25	23	65	25
+ In woning met dreigende uithuiszetting	4	4	5	2
Onbekend	3	3	9	3
Totaal	108	100%*	258	100%*

* Door afronding tellen de percentages op tot 101% in plaats van 100%.

Profielkenmerken van de getelde dak- en thuisloze vrouwen

Leeftijd

Tabel 27 geeft een weergave van de verdeling van de dak- en thuisloze vrouwen en mannen per leeftijdscategorie. Van de getelde dak- en thuisloze vrouwen is een relatief grotere groep 28 t/m 39 jaar oud (38% van de vrouwen in vergelijking tot 30% van de mannen). Ook voor de leeftijdscategorie 18 t/m 27 jaar geldt dat er in verhouding meer vrouwen (29%) dan mannen (23%) zijn. Daarentegen zijn er meer mannen in de leeftijdscategorie 40 t/m 49 jaar dan vrouwen (29% mannen, 19% vrouwen). Dit geldt ook voor de leeftijdscategorie 50 t/m 59 jaar (14% mannen, 9% vrouwen).

Tabel 27. Leeftijd van de getelde vrouwen en mannen

Leeftijdscategorie	Vrouw	%	Man	%
18 t/m 27 jaar	31	29%	58	23%
28 t/m 39 jaar	41	38%	78	30%
40 t/m 49 jaar	20	19%	74	29%
50 t/m 59 jaar	10	9%	35	14%
60 jaar en ouder	6	6%	11	4%
Onbekend	-	-	2	<1%
Totaal	108	100%*	258	100%*

* Door afronding tellen de percentages op tot 101% in plaats van 100%.

Nationaliteit

73% (79 personen) van de getelde dak- en thuisloze vrouwen heeft de Nederlandse nationaliteit in vergelijking met 66% van de getelde mannen (170 personen). 19% (21 personen) van de vrouwen heeft een andere nationaliteit, ten opzichte van 15% van de getelde mannen (39 personen).

Samenstelling van huishouden

70% van de getelde dak- en thuisloze vrouwen is *alleenstaand*, ten opzichte van 65% van de mannen. Relatief gezien verbleven vrouwen vaker dan mannen met partner (11% van de vrouwen, ten opzichte van 6% van de mannen) en mannen relatief iets vaker met ouders (4% van de vrouwen, t.o.v. 5% van de mannen). 30% van de dak- en thuisloze vrouwen (32 vrouwen) heeft minderjarige kinderen in dezelfde leefsituatie, in vergelijking met 11% (28 personen) van de dak- en thuisloze mannen. 24 van de vrouwen met minderjarige kinderen zijn *alleenstaand* en 7 verblijven samen met een partner.

Gezondheid

In vergelijking is er bij de getelde vrouwen relatief vaker vermoedelijk sprake van *psychische/psychiatrische problemen* (54 personen, 50%) dan bij de getelde mannen (96 personen, 37%). Daarentegen zijn er relatief meer mannen (41 personen, 16%) met een *vermoedelijke verstandelijke beperking* dan vrouwen (9 personen, 8%). Dit geldt ook voor een *vermoeden van verslaving*: bij 22% van de vrouwen (24 personen) ten opzichte van 29% van de mannen (76 personen) was hier sprake van. Er zijn relatief meer vrouwen zonder *vermoedelijke gezondheidsproblemen* dan mannen (18% van de vrouwen ten opzichte van 9% van de mannen). Voor vermoedelijke *langdurige lichamelijke problemen* (beiden 8%) en *fysieke beperking* (beiden 6%) zijn de verdelingen tussen mannen en vrouwen gelijk.

Inkomstenbronnen

Bij dak- en thuisloze vrouwen zijn de meest voorkomende vormen van inkomen: *vast of tijdelijk werk* (25 personen, 23%), *een bijstandsuitkering* (25 personen, 23%) en *een ziekte- of arbeidsongeschiktheidsuitkering* (24 personen, 22%). Uit de gegevens van de getelde mannen blijken dit tevens de meest voorkomende vormen van inkomen: *vast of tijdelijk werk* (26 personen, 22%), *een bijstandsuitkering* (51 personen, 20%) en een *ziekte- of arbeidsongeschiktheidsuitkering* (28 personen, 11%). Voor zowel 10% van de vrouwen (11 personen) als de mannen (25 personen) geldt dat zij *geen inkomen* hebben. Van zowel een deel van de dak- en thuisloze vrouwen (21 personen, 23%) als mannen (63 personen, 24%) is de informatie over inkomen *onbekend*. Ten slotte beschikken 11 vrouwen (10%) en 12 mannen (5%) over een *ander inkomen*.

Briefadres

In verhouding beschikken meer van de getelde vrouwen dan mannen over *een briefadres*: 53% van de dak- en thuisloze vrouwen (57 personen) ten opzichte van 45% van de dak- en thuisloze mannen (116 personen). 43 vrouwen (40%) en 80 mannen (31%) hebben *geen briefadres* en voor 8 vrouwen (7%) en 62 mannen (24%) is deze informatie *onbekend*.

Actieve begeleiding

Ook ontvangen de vrouwen in vergelijking met de mannen vaker begeleiding. Van de getelde vrouwen ontvangt 73% (79 personen) *actieve begeleiding* ten opzichte van 58% (149 personen) van de getelde mannen. 19% van de vrouwen (21 personen) heeft *geen actieve begeleiding* in vergelijking met 17% van de mannen (45 personen). Ten slotte is het voor 8 vrouwen (7%) en 64 mannen (25%) *onbekend* of ze actieve begeleiding ontvangen.

Duur van dak- en thuisloosheid

Er zijn ook verschillen in hoelang vrouwen ten opzichte van mannen dak- en thuisloos zijn. Zo is 63% van de getelde vrouwen *korter dan één jaar* dak- en thuisloos in vergelijking met 48% van de mannen. Onder de getelde dak- en thuisloze vrouwen is de grootste groep *4 maanden tot 1 jaar* dak- en thuisloos (34 personen, 32%) samen met *korter dan 4 maanden* dak- en thuisloos (34 personen, 32%). 17% is *1 tot 2 jaar* dak- en thuisloos (18 personen) en 9% is *langer dan 2 jaar* dak- en thuisloos (10 personen). Voor de dak- en thuisloze mannen is deze verdeling anders: 27% (69 personen) is *4 maanden tot 1 jaar* dak- en thuisloos, 22% (56 personen) is *korter dan 4 maanden* dak- en thuisloos, 14% (37 personen) is *langer dan 2 jaar* dak- en thuisloos en 12% (32 personen) is tussen de 1 en 2 jaar dak- en thuisloos. Voor 4% (3 personen) van de getelde vrouwen geldt dat ze *nog huisvestiging* hebben in vergelijking met 3% (6 personen) van de getelde mannen. Ten slotte is deze informatie voor 7% (8 personen) van de vrouwen *onbekend* ten opzichte van 22% (57 personen) van de mannen.

Aanleidingen verlies woonzekerheid⁹

Voor zowel mannen als vrouwen zijn de volgende aanleidingen voor verlies van woonzekerheid veel voorkomend: *psychische problematiek* (24% bij vrouwen, 21% bij mannen), *conflict met familie/huisgenoten* (23% bij vrouwen, 21% bij mannen), *financiële problemen* (12% bij vrouwen, 11% bij mannen) en *huisuitzetting vanwege overlast* (9% bij vrouwen, 11% bij mannen). Bij een aantal aanleidingen zijn er duidelijke verschillen tussen de getelde vrouwen en mannen. Zo is *huiselijk geweld* onder 21% van de vrouwen ten opzichte van 6% van de mannen een aanleiding voor de dak- en thuisloosheid. Dit geldt ook voor een *relatiebreuk*, dit is voor 18% van de vrouwen in vergelijking met 13% van de mannen een aanleiding voor de dak- en thuisloosheid.

4.5 Personen die langer dan 2 jaar dak- of thuisloos zijn

In totaal zijn er op 15-16 mei 48 dak- en thuisloze personen geteld die op dat moment twee jaar of langer dak- of thuisloos waren. Deze groep vormt 13% van het totaal aantal getelde dak- of thuisloze personen.

Verblijfssituatie van personen die langer dan 2 jaar dak- of thuisloos zijn

Tabel 28 geeft de verblijfplaats weer van de personen die op 15-16 mei langer dan 2 jaar dak- of thuisloos waren. De grootste groep mensen die langer dan 2 jaar dak- en thuisloos zijn verbleven *bij familie, vrienden of derden* (17 personen, 35%). 12 personen verbleven in een *niet-conventionele woonruimte* (25%), 7 personen verbleven in *tijdelijke opvang voor dakloze mensen* (15%), 5 personen verbleven in de *openbare ruimte* (10%) en 2 personen verbleven in *een instelling* (4%). Bij 4 personen was de verblijfsituatie op 15-16 mei *onbekend*.

Tabel 28. Verblijfplaats van personen die langer dan 2 jaar dak- en thuisloos zijn op 15-16 mei 2023.

	Aantal personen	%
1 In de openbare ruimte	5	10
2 In noodopvang	1	2
3 In tijdelijke opvang voor dakloze mensen	7	15
4 In een instelling	2	4
5 In niet-conventionele woonruimte	12	25
6 Bij familie/ vrienden/ derden	17	35
7 In woning met dreigende uithuiszetting	-	-
Onbekend	4	8
Totaal	48	100%*

* Door afronding tellen de percentages op tot 99% in plaats van 100%

Profielkenmerken van de groep personen die langer dan 2 jaar dak- of thuisloos zijn

Geslacht

77% van de getelde dak- en thuisloze personen die langer dan 2 jaar dak- of thuisloos zijn is *man* (37 personen) en 21% is *vrouw* (10 personen).

Leeftijd

Meer dan de helft van de groep personen die langer dan 2 jaar dak- of thuisloos is, heeft een leeftijd van 28 t/m 49 jaar (62%): 17 personen zijn *28 t/m 39 jaar* (35%) en 13 personen zijn *40 t/m 49 jaar* (27%). Daarnaast

⁹ Een aanleiding voor het verlies van woonzekerheid is niet hetzelfde als de oorzaak van dak- of thuisloosheid. Zie voor een toelichting hierop het kader onder paragraaf 3.2.10.

is 10% van de personen 18 t/m 27 jaar (5 personen) en is 27% van de personen ouder dan 50 jaar (13 personen).

Nationaliteit

90% van de personen die langer dan 2 jaar dak- of thuisloos is, heeft de *Nederlandse nationaliteit* (43 mensen). Daarnaast heeft 10% van de personen een *andere nationaliteit* of is het onbekend (5 personen).

Samenstelling van huishouden

73% van de personen die langer dan 2 jaar dak- of thuisloos zijn op de teldag is *alleenstaand* (35 personen). Daarnaast verblijven 5 personen samen met een *partner* (10%) in een situatie van dak- en thuisloosheid. Bij 2 personen is de samenstelling van het huishouden *onbekend* (4%). 5 personen die langer dan 2 jaar dak- en thuisloos zijn heeft minderjarige kinderen in dezelfde leefsituatie (10%) en 9 personen hebben kinderen in een andere leefsituatie (19%).

Gezondheid

Van de 48 personen die langer dan 2 jaar dak- of thuisloos zijn is er bij 56% vermoedelijk sprake van *psychische/psychiatrische problemen* (27 personen). Bij 40% van de personen is er vermoedelijk sprake van *verslaving* (19 personen) en bij 21% van de personen van een *vermoedelijke verstandelijke beperking* (10 personen). Daarnaast is er bij 15% van de personen vermoedelijk sprake van *langdurige lichamelijke problemen* (7 personen) en hebben 6 personen vermoedelijk een *fysieke beperking* (13%). Bij 7 personen in deze groep is *onbekend* of er sprake is van gezondheidsproblemen (15%).

Inkomstenbronnen

23% van de getelde personen die langer dan 2 jaar dak- of thuisloos zijn heeft *vast/tijdelijk werk* (11 personen). 10 personen hebben een *ziekte- of arbeidsongeschiktheidsuitkering* (21%), 10 personen hebben een *bijstandsuitkering* (21%) en 5 personen hebben *geen inkomen* (10%). Voor 10 personen is deze informatie onbekend (21%).

Briefadres

63% van de personen die langer dan 2 jaar dak- of thuisloos zijn heeft een *briefadres* (30 personen). 31% van de personen heeft *geen briefadres* (15 personen). Voor 6% van de personen is het *onbekend* of zij een briefadres hebben (3 personen).

Actieve begeleiding

56% van de personen die langer dan 2 jaar dak- of thuisloos zijn werden *actief begeleid* door één of meerdere organisaties in de maand voor de telling (27 personen). 33% van de personen ontving *geen begeleiding* (16 personen). Bij 10% van de personen die langer dan 2 jaar dak- en thuisloos zijn is *onbekend* of ze begeleiding ontvingen (5 personen).

Aanleidingen verlies woonzekerheid¹⁰

De meest voorkomende aanleidingen voor het verlies van woonzekerheid voor de getelde personen die langer dan 2 jaar dak- of thuisloos zijn, zijn: *psychische problematiek* (31%, 15 personen), *financiële problemen* (27%, 13 personen), *verslaving* (23%, 11 personen), *conflict met familie of huisgenoten* (23%, 11 personen), *een relatiebreuk* (15%, 7 personen), *gedwongen verlaten van woning (vanwege einde van de huurovereenkomst)* (13%, 6 personen) en *werkloosheid* (10%, 5 personen).

---

¹⁰ Een aanleiding voor het verlies van woonzekerheid is niet hetzelfde als de oorzaak van dak- of thuisloosheid. Zie voor een toelichting hierop het kader onder paragraaf 3.2.10.

4.6 Dak- en thuisloze personen van 65 jaar en ouder

Er zijn 6 dak- en thuisloze personen van 65 jaar of ouder geteld op 15-16 mei. Dit is 2% van het totaal aantal getelde dak- en thuisloze personen. Zij verbleven in een niet-conventionele woonruimte, bij familie, vrienden of derden of in een woning met dreigende huisuitzetting.

Om de anonimiteit van deze personen te waarborgen, wordt in deze rapportage niet verder ingegaan op de profielkenmerken van dak- en thuisloze personen ouder dan 65 jaar.

Hoofdstuk 5

Samenvatting en conclusies

> 5.1 Samenvatting

> 5.2 Conclusies

> 5.3 Terugblik op een goed verlopen telling

Hoofdstuk 5   Samenvatting en conclusies

Dit rapport beschrijft de resultaten van de ETHOS-Light telling in regio Brabant Noordoost-Oost. Dit hoofdstuk vat de resultaten samen, geeft de belangrijkste conclusies weer en blikt terug op de telling.

5.1 Samenvatting

5.1.1 Eerste telling aan de hand van de ETHOS-Light definitie

Deze telling brengt dak- en thuisloosheid in regio Brabant Noordoost-Oost in beeld. Daarbij is gebruik gemaakt van een nieuwe telmethode en een voor Nederland nieuwe definitie: ETHOS-Light. Het gaat hier om een daadwerkelijke telling van dak- en thuisloze personen. Voor het eerst zijn ook kinderen, dak- en thuisloze mensen ouder dan 65 jaar, mensen zonder verblijfspapieren en mensen in een grote verscheidenheid aan leefsituaties van dak- en thuisloosheid meegeteld. De telling geeft inzicht in daadwerkelijke aantallen dak- en thuisloze personen in de regio, de grote diversiteit aan leefsituaties van deze mensen en hun profielkenmerken. Uit de resultaten blijkt dat het betrekken van organisaties die zich niet specifiek richten op dak- en thuisloosheid van cruciaal belang is om zicht te krijgen op alle dak- en thuisloze personen. Meer dan de helft van de getelde personen kwam namelijk via deze organisaties in beeld.

5.1.2 Het aantal dak- en thuisloze mensen in regio Brabant Noordoost-Oost

Dak- en thuisloosheid is in dit onderzoek gedefinieerd aan de hand van de ETHOS-Light classificatie, een internationaal gevalideerd instrument voor het meten van dak- en thuisloosheid. 35 organisaties telden op 16 mei 2023 in regio Brabant Noordoost-Oost 490 dak- en thuisloze personen: 367 volwassenen en 123 kinderen. ETHOS-Light deelt dak- en thuisloosheid op in zes verschillende categorieën (zie Tabel 29), waaraan de onderzoekers in navolging van het onderzoeksteam van Katholieke Universiteit Leuven een zevende categorie toevoegden, namelijk personen die uit huis gezet dreigen te worden binnen een maand na de teldag terwijl zij geen passende woonoplossing hebben.

Tabel 29. Verblijfplaats van dak- en thuisloze personen op 15-16 mei 2023

Totaal getelde personen		490			
		Aantal volwassenen	%	Aantal kinderen	%
1	In de openbare ruimte	21	6%	-	-
2	In noodopvang	24	7%	9	7%
3	In tijdelijke opvang voor dakloze mensen	73	20%	26	21%
4	In instelling	91	25%	31	25%
5	In niet-conventionele woonruimte	47	13%	16	13%
6	Bij familie / vrienden / derden	90	25%	32	26%
+	In woning met dreigende uithuiszetting	9	2%	-	-
	Onbekend	12	3%	9	7%
Totaal		367	100%*	123	100%*

*Door afronding tellen de percentages op tot 99% of 101% in plaats van 100%

Er bleven 21 volwassenen in de openbare ruimte en nul kinderen. Er verbleven 24 volwassenen en 9 kinderen in de noodopvang. 73 volwassenen en 26 kinderen verbleven in tijdelijke opvang voor dakloze mensen. 91 volwassenen en 31 kinderen verbleven langer dan nodig in een instelling vanwege gebrek aan een

woonoplossing of moesten binnen 30 dagen na de teldag een instelling verlaten zonder dat zij een woonoplossing hadden. 47 volwassenen en 16 kinderen verbleven in een niet-conventionele ruimte zoals een kraakpand, garage, auto of stacaravan. 90 volwassenen en 32 kinderen verbleven tijdelijk bij familie, vrienden of derden. Verder waren er 9 volwassenen in een situatie van dreigende huisuitzetting. Er zijn geen kinderen in een situatie van dreigende huisuitzetting geteld.

In elk van de 5 deelnemende gemeenten werden mensen getroffen door dak- en thuisloosheid. Er werden 186 dak- en thuisloze personen geteld in Oss, 93 in Land van Cuijk, 81 in Maashorst, 37 in Bernheze en 7 in Boekel.

Of het totale aantal getelde personen hoger of lager is dan verwacht op basis van bestaande cijfers valt niet goed te zeggen. Het aantal dak- en thuisloze personen in deze regio is nog niet eerder op deze manier in kaart gebracht. Bestaande cijfers, zoals de schattingen van het CBS en de cijfers van de Gemeentelijke Monitoring Sociaal Domein, geven onvoldoende inzicht in het aantal dak- en thuisloze personen op gemeentelijk en regionaal niveau. De door ons uitgevoerde telling is in feite een nulmeting voor de regio.

5.1.3 Profielkenmerken van de getelde dak- en thuisloze mensen

70 procent van de getelde dak- en thuisloze volwassenen in de regio is man, 29 procent is vrouw. Daarnaast is bij <1 procent van de personen het geslacht onbekend. 25 procent van de personen is minderjarig, 75 procent is meerderjarig. Het aandeel jongeren (18-27 jaar) is 18 procent. 68 procent van de mensen heeft de Nederlandse nationaliteit. 56 procent is alleenstaand zonder kinderen, 11 procent is alleenstaand met kinderen en 5 procent heeft een partner en kinderen. 51 procent is korter dan een jaar dak- of thuisloos en 13 procent langer dan twee jaar. 40 procent van de getelde personen ontvangt een inkomen uit een uitkering, 22 procent heeft inkomen uit werk, 11 procent heeft geen enkel inkomen. Bij 28 procent is er een vermoeden van een verslaving en bij 41 procent is er sprake van een vermoeden van psychische/psychiatrische problematiek.¹¹ De verblijfplaatsen van de getelde dak- en thuisloze mensen blijken niet statisch: een deel van de getelde dak- en thuisloze mensen verbleven in de twee weken voorafgaand aan de telling in verschillende leefsituaties van dak- en thuisloosheid.

5.2 Conclusies

Met vertegenwoordigers van de betrokken organisaties en medewerkers van de deelnemende gemeenten reflecteerden we op de belangrijkste resultaten van de telling. Op basis van de verzamelde gegevens en de reflecties daarop trekken we de volgende conclusies¹²:

5.2.1 Grote diversiteit aan dak- en thuisloze personen

De telling laat zien dat de groep dak- en thuisloze mensen in regio Brabant Noordoost-Oost zeer divers is. Het stereotype beeld van dak- en thuisloosheid is dat van de klassieke groep dak- en thuisloze mensen, die voornamelijk bestaat uit alleenstaande mannen van middelbare leeftijd met psychische- en verslavingsproblematiek. Deze telling haalt dit beeld onderuit. Bijna een derde van de getelde volwassenen is vrouw (29%). Dit percentage is hoger dan percentages die uit bestaande schattingen naar voren komen

---

¹¹ Bij een deel van de personen is er sprake van zowel een vermoeden van psychische/psychiatrische problematiek als een vermoeden van verslaving. Er konden meerdere gezondheidsklachten worden aangegeven per persoon, de percentages tellen dus niet op.

¹² De conclusies in deze rapportage komen grotendeels overeen met de conclusies die beschreven staan in de onderzoeksrapportage over het ETHOS-Light telonderzoek in de regio Meierij en Bommelerwaard dat gelijktijdig heeft plaatsgevonden.

(CBS, 2023). We telden dak- en thuisloze mensen in de leeftijd van nul tot 82 jaar. Relatief veel dakloze personen zijn jong: het aandeel dak- en thuisloze kinderen en jongeren is bij elkaar 42 procent. Bovendien hebben de dak- en thuisloze mensen in de regio 23 verschillende nationaliteiten.

5.2.2 Veel verschillende leefsituaties van dak- en thuisloosheid

Uit de telling blijkt dat de grootste groep mensen verblijft in minder zichtbare situaties van dak- en thuisloosheid. De grootste groepen mensen verblijven bij vrienden, familie of derden (25 procent) of verblijven langer in een instelling vanwege het ontbreken van een passende woonoplossing of verlaat binnen een maand een instelling zonder zicht op een passende woonoplossing (25 procent). 13 procent van de mensen verblijft in een niet-conventionele woonplek, zoals een auto, stacaravan, schuur of woning zonder basisvoorzieningen. Het percentage mensen dat in de openbare ruimte, in de noodopvang of in een tijdelijke opvang voor dakloze mensen verblijft is niet groter dan een derde van het totaal. Dit doorbreekt het dominante beeld van verblijf op straat of in een opvangvoorziening. Het onderzoek laat bovendien zien dat dak- en thuisloosheid niet statisch, maar dynamisch is. Een deel van de mensen die geteld zijn verbleef in de twee weken voor de teldag in verschillende leefsituaties van dak- of thuisloosheid.

5.2.3 Dak- en thuisloosheid treft veel kinderen

De telling laat zien dat dak- en thuisloosheid veel kinderen treft. In regio Brabant Noordoost-Oost waren 123 kinderen dak- en thuisloos (25 procent van het totale aantal dak- en thuisloze personen). 119 van deze kinderen bevinden zich samen met hun ouders in een situatie van dak- en thuisloosheid, 4 kinderen bevinden zich zonder ouders in een situatie van dak- loosheid. De meeste kinderen verblijven bij familie, vrienden of derden (32 kinderen), in een instelling (31 kinderen) en in een tijdelijke opvang voor dakloze mensen (26 kinderen) en in een niet-conventionele woonruimte (16 kinderen). Daarnaast is er een bijna even grote groep kinderen (101 kinderen in totaal) indirect betrokken bij een situatie van dak- of thuisloosheid, omdat een van hun ouders dak- of thuisloos is. Uit onderzoek weten we dat dak- en thuisloosheid bij kinderen negatieve effecten heeft op de ontwikkeling van kinderen en het risico vergroot dat zij op volwassen leeftijd ook in een situatie van dak- en thuisloosheid terecht komen (Bradley et al., 2018; Murran & Brady, 2022). Uit ervaringsverhalen blijkt dat ook indirecte betrokkenheid bij dakloosheid grote impact heeft op kinderen (Hochstenbach, 2022).

5.2.4 Aantal dak- en thuisloze jongeren is hoog

Het aantal dak- en thuisloze jongeren (18 tot en met 27 jaar) is hoog ten opzichte van dak- en thuisloze personen in andere leeftijdscategorieën. In regio Brabant Noordoost-Oost zijn er 106 dak- en thuisloze jongeren geteld (18 procent van de totale populatie). Door de deelnemende organisaties en de deelnemende regio's werd het hoge aantal jongeren als een van de belangrijkste resultaten van de telling gezien. Net als bij kinderen heeft dak- en thuisloosheid verstrekende gevolgen voor de ontwikkeling van jongeren (Oppong et al., 2016).

5.2.5 Dak- en thuisloosheid komt overal voor

Niet alleen in de centrumgemeente Oss, maar ook in alle vier de regiogemeenten in Brabant Noordoost-Oost zijn dak- en thuisloze mensen geteld. De aantallen per regiogemeente lopen uiteen van 7 tot 93 personen en ook in de regiogemeenten is sprake van een verscheidenheid aan leefsituaties van dak- en thuisloosheid. Verhoudingsgewijs verblijven in de regiogemeenten minder mensen in de openbare ruimte en in de noodopvang of tijdelijke opvang voor dakloze mensen. In deze gemeenten verblijven relatief meer mensen

in andere leefsituaties van dak- en thuisloosheid, zoals verblijf bij vrienden, familie en derden, in een instelling en in niet-conventionele ruimtes. Lokale verschillen worden verklaard door de aanwezigheid van specifieke voorzieningen voor dak- en thuisloze personen, de aanwezigheid van instellingen (bijvoorbeeld Penitentiaire Inrichtingen en GGZ-instellingen) en het aantal organisaties dat aan de telling meewerkte.

5.3 Terugblik op de eerste ETHOS telling in Nederland

Aanpassing van de methode naar de Nederlandse context

Regio Meierij en Bommelerwaard vervoelden samen met Brabant Noordoost-Oost een voortrekkersrol in Nederland door als eerste regio deel te nemen aan de ETHOS telling. Zij zijn de eerste regio's die op deze manier inzicht verkregen in de problematiek van dak- en thuisloosheid. Omdat het voor het eerst was dat een dergelijke telling in Nederland is uitgevoerd, moest de in België ontwikkelde methode worden aangepast aan de Nederlandse context. De medewerkers van de deelnemende gemeenten, een begeleidingscommissie bestaande uit onderzoekers met expertise op het gebied van dak- en thuisloosheid en een landelijke adviesraad bestaande uit vertegenwoordigers van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), het Ministerie van Volksgezondheid, Wetenschap en Sport (VWS), brancheorganisatie voor opvanginstellingen Valente, FEANTSA (de Europese Federatie voor organisaties die met dak- en thuisloze mensen werken), het Centraal Bureau voor Statistiek (CBS), het Leger des Heils, mensen met ervaringskennis en professor Koen Hermans, grondlegger van de onderzoeksmethode, leverden hier een bijdrage aan.

Het belang van het betrekken van een breed scala aan organisaties

49 organisaties vulden vragenlijsten in op 16 mei 2023 of in de twee weken daarna. Dit waren niet alleen organisaties die zich specifiek richten op de groep dak- en thuisloze mensen, zoals bemoeizorg en de maatschappelijke opvang. Ook organisaties die zich niet op deze groep richten maar wel met dak- en thuisloze personen in contact komen, zoals welzijnsorganisaties, buurtteams, jeugdhulpverlening, de Nederlandse Spoorwegen (NS), woningcorporaties en instellingen zoals een penitentiaire inrichting en een algemeen ziekenhuis telden mee. Uit de resultaten blijkt dat het betrekken van organisaties die zich niet specifiek richten op dak- en thuisloosheid van cruciaal belang is om zicht te krijgen op alle dak- en thuisloze personen. Meer dan de helft van de getelde personen kwam namelijk via deze organisaties in beeld.

Groot draagvlak voor de telling

Het draagvlak voor de telling was vanaf het begin af aan groot: veel organisaties onderkenden het nut en de noodzaak van de telling. De betrokkenheid van een onafhankelijk onderzoeksinstituut (in dit geval Hogeschool Utrecht) was een belangrijke randvoorwaarde om de privacy van de getelde mensen te garanderen. Vanwege de rol die Hogeschool Utrecht speelde in het verzamelen en verwerken van de data waren lokale organisaties bereid gegevens over dak- en thuisloze personen te delen. Het merendeel van de organisaties twijfelde niet om deel te nemen. Het belang van de telling werd breed gedragen. Sommige organisaties of afdelingen binnen organisaties twijfelden in eerste instantie over deelname, vanwege de hoge werkdruk van medewerkers of omdat zij zich er in eerste instantie niet bewust van waren dat professionals van hun organisatie ook met dak- en thuisloze mensen in contact staan. Vrijwel alle organisaties gingen na een toelichting door de lokale coördinator toch akkoord met deelname.

Toenemend bewustzijn van eigen rol in aanpak dak- en thuisloosheid

Tijdens de informatiesessies is veel gesproken over stereotype beelden van dak- en thuisloosheid. Ook kwam gedurende het onderzoeksproces regelmatig aan de orde dat zichtbare dakloosheid slechts het topje van de ijsberg is en dat een groot deel van de dak- en thuisloze mensen vaak buiten beeld blijft. Veel deelnemers gaven aan dat zij door deelname aan de informatiesessies en door hun bijdrage aan het onderzoek anders

zijn gaan kijken naar dak- en thuisloosheid. Het bewustzijn dat dak- en thuisloosheid heel divers is nam door het onderzoek toe. Veel medewerkers van de betrokken organisaties waren zich voorheen niet bewust van het feit dat zij met dak- en thuisloze personen in contact staan. Door de telling groeide het besef dat de problematiek van dak- en thuisloosheid veel breder is dan vaak wordt gedacht en dat een veelheid aan partijen noodzakelijk is in het signaleren en aanpakken van dak- en thuisloosheid in de regio. Dit is belangrijk, omdat al deze partijen een rol kunnen spelen bij het oplossen van dak- en thuisloosheid.

Aandacht voor andere vormen van preciaire huisvesting

Tijdens de bijeenkomsten met professionals werden specifieke groepen genoemd die niet geteld zijn, omdat zij niet voldeden aan de voorwaarden om meegeteld te worden. Het ging hierbij over mensen die wel degelijk in zeer onveilige leefsituaties zitten en een verhoogd risico op dak- en thuisloosheid lopen. Deze informatie is van belang bij het formuleren van preventiebeleid. Opvallende groepen waren mensen in een onveilige thuissituatie, zowel jongeren als volwassenen. Ook arbeidsmigranten werden genoemd als groep met een groot risico op het verlies van huisvesting. De onderzoekers signaleren daarnaast dat er in de regio veel mensen zijn die na een periode van dak- of thuisloosheid gehuisvest worden in een sociale huurwoning met in eerste instantie een tijdelijk huurcontract met bijzondere voorwaarden, zoals het accepteren van begeleiding. Daarin is deze regio niet uniek: dit komt in Nederland veel voor. Vanuit het recht op behoorlijke huisvesting bezien zijn dergelijke constructies problematisch. Dit komt omdat een tijdelijk huurcontract geen rechtsbescherming biedt en mensen kwetsbaar maakt voor het verlies van hun woning.

Hoofdstuk 6

Blik op de toekomst

> 6.1 Van tellen naar oplossen

> 6.2 Tweede telronde (2024)

Hoofdstuk 6   **Blik op de toekomst**

6.1 Van tellen naar oplossen

Voor effectief beleid is inzicht in het werkelijke aantal dak- en thuisloze mensen en hun profielenkenmerken cruciaal. Met de resultaten van deze telling bieden we gemeenten in regio Brabant Noordoost-Oost dit inzicht. De regio kan de resultaten van de telling benutten bij het ontwikkelen van een aanpak gericht op het uitbannen van dakloosheid in 2030, de ambitie van het *Nationaal Actieplan Dakloosheid: Eerst een Thuis (2023-2030)*. De telling brengt bijvoorbeeld groepen in beeld die voorheen voor beleidsmakers onzichtbaar waren, geeft handvatten voor beleid en laat zien waar versterking van een preventieve aanpak nodig is. Dit doen zij in samenspraak met belangrijke lokale partijen die ook betrokken waren bij de telling.

Samenwerking tussen lokale partijen versterkt

Door het gezamenlijk uitvoeren van deze telling is de samenwerking tussen de betrokken partijen versterkt. Dit is een belangrijk resultaat van het onderzoeksproces. De diversiteit aan organisaties die deelnamen aan de telling laat zien dat het oplossen en voorkomen van dakloosheid vraagt om de inzet en samenwerking van een groot aantal partijen. De gemeenten uit de regio zijn nu aan zet om de lokale aanpak van dakloosheid samen met alle betrokken organisaties vorm te geven. Zij kunnen daarbij voortborduren op de samenwerking die door de organisatie en uitvoering van de telling is ontstaan.

Herhaling van de telling

De uitgevoerde telling is een belangrijke nulmeting. Effecten van nieuw beleid gebaseerd op deze telling zullen naar verwachting zichtbaar beginnen te worden na een periode van drie tot vier jaar. Een nieuwe telling kan dan een belangrijk middel zijn om na te gaan in hoeverre de getroffen maatregelen effectief zijn.

6.2 Tweede telronde (2024)

Het is de ambitie van Hogeschool Utrecht en Kansfonds om in heel Nederland heldere, betrouwbare en vergelijkbare cijfers van dak- en thuisloosheid te verkrijgen. We vinden het daarom positief dat het *Nationaal Actieplan Dakloosheid: Eerst een Thuis (2023-2030)* zich tot doel stelt om alle dak- en thuisloze mensen in beeld te krijgen aan de hand van de ETHOS-Light definitie. De komende jaren werken wij, in samenwerking met het Rijk en gemeenten, aan een landelijke opschaling van de ETHOS telling. Op weg naar deze landelijke opschaling breiden we de ETHOS telling uit naar nieuwe regio's. In navolging van Noordoost-Brabant hebben 55 gemeenten zich aangemeld voor de tweede ronde van de ETHOS telling. Dat betekent dat we in het voorjaar van 2024 een telling uitvoeren in de volgende regio's: Holland Rijnland, Westelijke Mijnstreek, Gelderland-Zuid, Regio Breda, Hart van Brabant en West-Friesland. De resultaten hiervan verwachten we in oktober 2024. Vanaf januari 2024 kunnen gemeenten zich aanmelden bij Kansfonds voor de derde ronde van de ETHOS tellingen die we in 2025 organiseren.

Referenties

Referenties

- Akkermans, C. (2020). Dakloosheid van vrouwen blijft onderbelicht. *Tijdschrift voor Sociale Vraagstukken*. Verkregen via: <http://www.socialevraagstukken.nl/rubrieken/analyse-xl/dakloosheid-van-vrouwen-blijft-onderbelicht>
- Al Shamma, S., Van Straatten, B., Boersma, S., Rodenburg, S., Van der Laan, J., Van de Mheen, D. & Wolf, J. (2015). *Dakloze mensen in de vier grote steden: veranderingen in 2,5 jaar. Eindrapportage Coda-G4*. Rotterdam: Instituut voor Verslavingsonderzoek.
- Baptista, I., & Marlier, E. (2019). *Fighting homelessness and housing exclusion in Europe: A study of national policies*. European Social Policy Network (ESPN). European Commission.
- Bradley, C., McGowan, J. & Michelson, D. (2018). How Does Homelessness Affect Parenting Behaviour? A Systematic Critical Review and Thematic Synthesis of Qualitative Research. *Clinical Child and Family Psychology Review* 21, 94–108. <https://doi.org/10.1007/s10567-017-0244-3>
- CBS (2023a). *Dakloos in Nederland: wat behelst het onderzoek*. Verkregen via: <https://www.cbs.nl/nl-nl/onze-diensten/methoden/onderzoeksomschrijvingen/korte-onderzoeksomschrijvingen/dakloos-in-nederland>
- CBS (2023b). *26,6 duizend dakloze mensen begin 2022*. Centraal Bureau voor de Statistiek. Verkregen via: <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2023/39/26-6-duizend-dakloze-mensen-begin-2022>
- CBS (z.d.). *Gemeentelijke monitor Sociaal Domein*. Verkregen via: <https://www.cbs.nl/nl-nl/deelnemers-enquetes/decentrale-overheden/overzicht/gemeentelijke-monitor-sociaal-domein>
- De Jonge, A. (2021). Minder daklozen? 'De opvang zit overvol'. *Binnenlands Bestuur*. Verkregen via: Minder daklozen? 'De opvang zit overvol' (binnenlandsbestuur.nl)
- Demaerschalk, E., Italiano, P., Mondelaers, N., Steenssens, K., Schepers, W., Nicaise, I., Van Regenmortel, T., & Hermans, K. (2018). Measuring Homelessness in Belgium - Final Report. Brussels. *Belgian Science Policy 2018* – 250 p. (BRAIN-be - (Belgian Research Action through Interdisciplinary Networks)
- Edgar, B. (2012). The ETHOS definition and classification of homelessness and housing exclusion. *European Journal of Homelessness*, 6, 219-226.
- FEANTSA (2018). *ETHOS Light: European Typology of Homelessness and Housing Exclusion*. Measurement of Homelessness at European Union Level. Verkregen via: www.feantsa.org/download/fea-002-18-update-ethos-light-0032417441788687419154.pdf
- Hermans, K. (2021). *Tellingen dak- en thuisloosheid. Globaal rapport*. Verkregen via https://media.kbs-frb.be/nl/media/7768/pub2021_3767_dakenthuisloosheid_globaal_nl_def.pdf.
- Hochstenbach, C. (2022). *Uitgewoond. Waarom het hoog tijd is voor een nieuwe woonpolitiek*. Amsterdam: Das Mag Uitgevers B.V.

- Huber, M., Van Doorn, L. & Davelaar, M. (2022). Waar staan we in de aanpak van dakloosheid in Nederland? *Sociale Vraagstukken*. Verkregen via: Waar staan we in de aanpak van dakloosheid in Nederland? – Sociale Vraagstukken
- Mertens, N., Demaerschalk, E., Vermeir, E., Robben, L., & Hermans, K. (2022). *Telling Dak- en thuisloosheid: Handleiding voor Lokale Besturen*. KU Leuven. Verkregen via: Handleiding Telling dak- en thuisloosheid 2022 (vlaanderen.be)
- Ministerie van Binnenlandse Zaken, Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid & Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2022). *Nationaal Actieplan Dakloosheid: Eerst een Thuis (2023-2030)*. Verkregen via:
<https://open.overheid.nl/documenten/ronl-bb529bd58adc8061e5c058d2fe9671197ba6244f/pdf>
- MPHASIS (Mutual Progress on Homelessness through Advancing and Strengthening Information Systems) (2009). *Final Technical Implementation Report*. Verkregen via:
<http://www.trp.dundee.ac.uk/research/mphasis/>
- Murran, S., & Brady, E. (2022). How does family homelessness impact on children's development? A critical review of the literature. *Child & Family Social Work*, 1–12. <https://doi.org/10.1111/cfs.12968>
- Oostveen, A. (2019). National Strategies to Fight Homelessness and Housing Exclusion in The Netherlands. In: Baptista, I. & E. Marlies, *Fighting Homelessness and Housing Exclusion in Europe: a study of national policies*. European Social Policy Network, Brussel: European Commission.
- Opping Asante, K., Meyer-Weitz, A. & Petersen, I. (2016). Mental Health and Health Risk Behaviours of Homeless Adolescents and Youth: A Mixed Methods Study. *Child Youth Care Forum* 45, 433–449
<https://doi.org/10.1007/s10566-015-9335-9>
- Raad Volksgezondheid en Samenleving (2020). *Herstel begint met een huis: Dakloosheid voorkomen en verminderen*. Den Haag, verkregen via:
<https://www.raadvsv.nl/documenten/publicaties/2020/04/21/herstel-begint-met-een-huis-dakloosheid-voorkomen-en-verminderen>
- Rijk en de vier grote steden. (2006). *Plan van aanpak Maatschappelijke Opvang*. Den Haag: SDU Uitgevers.
- Rijksoverheid (z.d.). *Kan ik mijzelf laten inschrijven op een briefadres?* Verkregen via:
<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/gemeenten/vraag-en-antwoord/kan-ik-een-briefadres-krijgen-als-ik-geen-vast-woonadres-heb>
- Schel, S., Wewerinke, D., De Vries, J. & Van Doorn, L. (2023). Nieuwe telling van dak- en thuisloosheid. *Sociaal Bestek*. Verkregen via: Nieuwe telling van dak- en thuisloosheid (sociaalbestekpremium.nl)
- Vermeir, E., & Samyn, S. (2021). *Telling dak- en thuisloosheid: Lokaal Rapport – Gent*. KU Leuven, verkregen via: <https://www.kbs-frb.be/nl/Activities/Publications/2021/20210311NT1>
- VNG (2022). *Monitor Dakloosheid als onderdeel van de Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein. Aanleverprotocol*. Den Haag: VNG

Wekker, G., & Lutz, H. (2001). Een hoogvlakte met koude winden. De geschiedenis van het gender-en etniciteitsdenken in Nederland. *Caleidoscopische visies. De zwarte, migranten en vluchtelingenvrouwenbeweging in Nederland*, 25-49.

Wewerinke, D., Schel, S., De Vries, J. & Van Doorn, L. (2023). Anders tellen geeft een beter beeld van dakloosheid. *Sociale Vraagstukken*. Verkregen via: <https://www.socialevraagstukken.nl/anders-tellen-geeft-een-beter-beeld-van-dakloosheid/>

Bijlagen

> Bijlage 1. ETHOS-classificatie

> Bijlage 2. ETHOS-Light

> Bijlage 3. Diensten en (sub)organisaties die
deelnamen aan de telling

Bijlagen

Bijlage 1: ETHOS-classificatie

What is ETHOS?

ETHOS is the European Typology of Homelessness and Housing Exclusion. It was developed by FEANTSA as a transnational framework definition for policy and practice purposes. It provides a shared language for transnational exchange. It does not attempt to harmonise national definitions of homelessness in Europe.

ETHOS classifies living situations that constitute homelessness or housing exclusion. ETHOS identifies 4 main categories of living situation: Rooflessness, Houselessness, Insecure Housing and Inadequate Housing. These conceptual categories are divided into 13 operational categories that can be used for different policy purposes, such as mapping the problem of homelessness, as well as developing, monitoring and evaluating policies.

	OPERATIONAL CATEGORY	LIVING SITUATION	GENERIC DEFINITION	
Conceptual Category	ROOFLESS	1 People Living Rough	1.1 Public space or external space Living in the streets or public spaces, without a shelter that can be defined as living quarters	
		2 People in emergency accommodation	2.1 Night shelter People with no usual place of residence who make use of overnight shelter, low threshold shelter	
	HOUSELESS	3 People in accommodation for the homeless	3.1 Homeless hostel	Where the period of stay is intended to be short term
			3.2 Temporary accommodation	
			3.3 Transitional supported accommodation	
		4 People in Women's Shelter	4.1 Women's shelter accommodation Women accommodated to experience of domestic violence and where the period of stay is intended to be short term	
	HOUSELESS	5 People in accommodation for immigrants	5.1 Temporary accommodation/reception centres Immigrants in reception or short term accommodation due to their immigrant status	
			5.2 Migrant workers accommodation	
	HOUSELESS	6 People due to be released from institutions	6.1 Penal institutions No housing available prior to release	
			6.2 Medical institutions (*) Stay longer than needed due to lack of housing	
	HOUSELESS	6.3 Children's institutions/homes No housing identified (e.g. by 18th birthday)	6.3 Children's institutions/homes	
			7 People receiving longer-term support (due to homelessness)	7.1 Residential care for older homeless people Long stay accommodation with care for formerly homeless people (normally more than one year)
	INSECURE	8 People living in insecure accommodation	7.2 Supported accommodation for formerly homeless people	
8.1 Temporarily with family/friends Living in conventional housing but not the usual place of residence due to lack of housing				
8.2 No legal (sub)tenancy Occupation of dwelling with no legal tenancy illegal occupation of a dwelling				
INSECURE	9 People living under threat of eviction	8.3 Illegal occupation of land Occupation of land with no legal rights		
		9.1 Legal orders enforced (rented) Where orders for eviction are operative		
INSECURE	9.2 Re-possession orders (owned)	9.2 Re-possession orders (owned) Where mortgagee has legal order to re-possess		
		10 People living under threat of violence	10.1 Police recorded incidents Where police action is taken to ensure place of safety for victims of domestic violence	
INADEQUATE	11 People living in temporary/non-conventional structures	11.1 Mobile homes Not intended as place of usual residence		
		11.2 Non-conventional building Makeshift shelter, shack or shanty		
		11.3 Temporary structure Semi-permanent structure hut or cabin		
INADEQUATE	12 People living in unfit housing	12.1 Occupied dwellings unfit for habitation Defined as unfit for habitation by national legislation or building regulations		
		13 People living in extreme over-crowding	13.1 Highest national norm of overcrowding Defined as exceeding national density standard for floor-space or useable rooms	

Note: Short stay is defined as normally less than one year; Long stay is defined as more than one year.

(*) Includes drug rehabilitation institutions, psychiatric hospitals etc.

A Harmonised Definition of Homelessness for Statistical Purposes

Sometimes referred to as ETHOS 'Light', this is a version of the ETHOS typology developed in the context of a 2007 European Commission study: *Measurement of Homelessness at European Union Level*. It is a harmonised definition of homelessness for statistical purposes. It is a pragmatic tool for the development of homelessness data collection, rather than a conceptual and operational definition to be used for a range of policy and practice purposes.

OPERATIONAL CATEGORY		LIVING SITUATION		DEFINITION
1	People living rough	1	Public spaces / external spaces	Living in the streets or public spaces without a shelter that can be defined as living quarters
2	People in emergency accommodation	2	Overnight shelters	People with no place of usual residence who move frequently between various types of accommodation
3	People living in accommodation for the homeless	3	Homeless hostels	Where the period of stay is time-limited and no long-term housing is provided
		4	Temporary accommodation	
		5	Transitional supported accommodation	
4	People living in institutions	6	Women's shelters or refuge accommodation	
		7	Health care institutions	Stay longer than needed due to lack of housing
4	People living in institutions	8	Penal institutions	No housing available prior to release
5	People living in non-conventional dwellings due to lack of housing	9	Mobile homes	Where the accommodation is used due to a lack of housing and is not the person's usual place of residence
		10	Non-conventional buildings	
		11	Temporary structures	
6	Homeless people living temporarily in conventional housing with family and friends (due to lack of housing)	12	Conventional housing, but not the person's usual place of residence	Where the accommodation is used due to a lack of housing and is not the person's usual place of residence

Bijlage 3: Deelnemende diensten en (sub)organisaties

Amarant
Area Woningcorporatie
Avem kinderopvang
Bewindvoerkantoor gemeente 's-Hertogenbosch
BNO Bemoezorg
Brabant Wonen
Compass Uden
Gemeente Bernheze
Gemeente Boekel
Gemeente Land van Cuijk (incl. CJG Land van Cuijk)
Gemeente Maashorst
Gemeente Meierijstad
Gemeente Oss
GGD Hart voor Brabant
GGZ Oost-Brabant
Huisartsengroep Anton Jurgenshuis Oss
Labyrinth Zorg & Werk
Leger des Heils Jeugdbescherming en Reclassering
Maasland College
MEE de Meentgroep
MO Den Bosch
Mooiland Woningcorporatie
Novadic Kentron
Novafarm Grip
Nederlandse Spoorwegen
Omgevingsdienst Brabant Noord
Onder de Bomen B.V.
ONS welzijn
Oosterpoort
Partners in Zorg
Peelrand Wonen
PI Grave
(Nationale) Politie
Prevenda
RBL BNO
Reclassering Nederland
Regionaal Autisme Centrum
Reinier van Arkel
Secutor Straatcoach
Sociom
SMO Verdihuis
Stichting Barka
Straatdokter team
Veilig Thuis Oost-Brabant
Vluchtelingenwerk
Woonstichting JOOST
Woonzorgnet
Ziekenhuis Bernhoven
Ziekenhuis Pantein

